

IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRITARIMO IGNALINOS MIESTO 2024–2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PROJEKTUI IR FINANSAVIMO SKYRIMO

2023 m. lapkričio 30 d. Nr. T-240

Ignalina

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi, 16 straipsnio 1 dalimi, Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių patvirtinimo“, 23.3 papunkčiu, 32.6.2. ir 32.6.2.2 papunkčiais, atsižvelgdama į Ignalinos miesto veiklos grupės 2023 m. lapkričio 13 d. raštą Nr. S-11 „Dėl savivaldybės finansinio prisidėjimo Ignalinos miesto 2024–2029 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimui“, Ignalinos rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Pritarti Ignalinos miesto vietos veiklos grupės parengtam Ignalinos miesto 2024–2029 metų vietos plėtros strategijos (toliau – Strategija) projektui (pridedama).

2. Prisdėti Ignalinos rajono savivaldybės biudžeto lėšomis prie Strategijos uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo:

2.1. Prie Strategijos 1.1 uždavinio „Sumažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas“ 1.1.1 veiksmo „Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo didinimas per sociokultūrinės ir sveikos gyvensenos skatinimo veiklas“, 1.1.2 veiksmo „Kompleksinių socialinių paslaugų teikimas, priemonių joms teikti įsigijimas“ ir 1.2 uždavinio „Padidinti gyventojų įsidarbinimo galimybes, gerinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tarp jų ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste“ 1.2.1 veiksmo „Verslumo mokymai, miestų vietos veiklos grupių bendradarbiavimas, padedant skirtingų miestų verslo subjektams užmegzti bendradarbiavimą, keistis patirtimi“ įgyvendinimo – ne mažiau kaip 27 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų.

2.2. Prie Strategijos 1.2 uždavinio „Padidinti gyventojų įsidarbinimo galimybes, gerinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tarp jų ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste“ 1.2.2 veiksmo „Socialinio verslo kūrimas ir vystymas“ – ne mažiau kaip 18 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Ignalinos rajono savivaldybės tarybai (Laisvės a. 70, 30122 Ignalina) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriui (Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka, arba Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmams (Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo arba įteikimo suinteresuotai šaliai dienos.

Savivaldybės meras

Laimutis Ragaišis

PRITARTA
Ignalinos rajono savivaldybės
tarybos 2023 m. lapkričio 30 d.
sprendimu Nr. T-240

IGNALINOS MIESTO 2024–2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategija

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

Rengėjas – asociacija Ignalinos
miesto vietos veiklos grupė

PROJEKTAS

TURINYS

Ivadas.....	2
I skyrius. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis	5
1.1. Teritorija	5
1.2. Gyventojai	5
II skyrius. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė	12
2.1. Demografinė situacija.....	12
2.2. Gyventojų užimtumas.....	14
2.3. Ignalinos NVO, gyventojų bendruomeniškumas ir savanorystė.....	16
2.4. Kiti Ignalinos miesto gyventojus charakterizuojantys rodikliai	17
2.5. Socialinė parama ir socialinės paslaugos	18
2.6. Formalus ir neformalus vaikų ir jaunimo švietimas.....	21
2.6. Ekonomika ir verslas.....	22
2.7. Civilinė sauga.....	23
III skyrius. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	24
IV skyrius. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, įskaitant išmatuojamas rezultato siektinas reikšmes	27
V skyrius. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo rengiant strategiją eiga	31
VI skyrius. Vietos plėtros strategijos finansinis veiksmų planas	35
VII skyrius. Vietos plėtros strategijos valdymo, stebėsenos ir vertinimo tvarka.....	39

IVADAS

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategija parengta įgyvendinant projektą „Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategijos parengimas (Nr. 11-001-T-0009), finansuojamą iš Europos Sąjungos fondų ir Valstybės biudžeto lėšų pagal 2021-2027 m. investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“. Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, pagal kurias yra parengta ši strategija, 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 patvirtino Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras.

Strategijos tikslas – įgyvendinant kompleksines priemones, skatinti aktyvią Ignalinos miesto bendruomenės įtrauktį, siekiant mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį, skatinti gyventojų verslumą bei socialinio verslo kūrimą, siekiant didinti gyventojų užimtumą ir spręsti socialines-ekonomines problemas.

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategiją (toliau – Strategija) parengė **asociacija Ignalinos miesto vietos veiklos grupė** (juridinio asmens kodas 304029760), įsteigta 2015 m. balandžio 14 d. Asociacijos steigėjai – VšĮ Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros agentūra, VšĮ Ignalinos verslumo centras ir asociacija Ignalinos rajono bendruomenės centras „Bruknelė“.

Pagrindiniai Ignalinos miesto VVG veiklos tikslai – pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes gerinti vietines įsidarbinimo galimybes, didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, skatinti Ignalinos miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas. Tuo tikslu siekti Ignalinos miesto VVG narių veiklos koordinavimo ir jos narių interesų atstovavimo pagal asociacijos įstatuose išvardintas veiklos sritis.

Asociacijos nariais gali būti 18 metų sulaukę veiksnius fiziniai asmenys, deklaruoję gyvenamąją vietą Asociacijos teritorijoje ir Asociacijos teritorijoje registruoti ir/ar veiklą vykdytys juridiniai asmenys, prisidedantys prie Asociacijos tikslų siekimo, išipareigoję laikytis Asociacijos įstatų reikalavimų ir sumokėję nustatyto dydžio stojamąjį mokestį ir mokantys nario mokesčius.

Asociacijos vienasmenis valdymo organas yra pirmininkas. Šiuo metu Ignalinos miesto VVG pirmininkė yra Joana Lichadziauskienė.

Asociacijos kolegialus valdymo organas yra valdyba. Ji formuojama iš Ignalinos miesto VVG narių – juridinių asmenų deleguotų fizinių asmenų ir ją renka Visuotinis narių susirinkimas. Valdybą sudaro trys viešojo sektoriaus atstovai, trys verslo atstovai ir trys valdžios institucijų atstovai lyčių lygybės principu – 4 vyrai ir 5 moterys arba 5 vyrai ir 4 moterys. Bent vienas

kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybinės organizacijos.

Šiuo metu Ignalinos miesto VVG valdybos nariai yra:

<i>Eil. Nr.</i>	Valdybos nario vardas ir pavardė	Kokia organizacija delegavo	Atstovaujamas sektorius
1.	Joana Lichadziauskienė	Ignalinos verslumo centras	Visuomeninis
2.	Skaistė Šerėnaitė	Ignalinos teatro bičiulių bendruomenė	Visuomeninis
3.	Jūratė Pernaviienė	Ignalinos Budrių bendruomenė	Visuomeninis
4.	Oleksanras Fedurtsya	MB "O, spauda"	Verslo
5.	Laurynas Grunda	MB "Ikuras"	Verslo
6.	Valdas Trapikas	Valdo Trapiko įmonė	Verslo
7.	Donata Jankovičienė	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios
8.	Donatas Sipavičius	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios
9.	Vaida Artemjeva	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios

Valdyboje yra du asmenys iki 29 metų amžiaus.

Strategijos rengimo tikslas – pagerinti vietos įsidarbinamumo galimybes ir skatinti aktyvią vietos bendruomenės įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą, didinti socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą.

Rengiant strategiją, buvo renkami ir analizuojami statistiniai duomenys iš Oficialiosios statistikos portalą, Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS), Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) duomenys, Ignalinos rajono savivaldybės 2018-2024 metų strateginiame plėtros plane, Ignalinos rajono savivaldybės įmonių ir biudžetinių įstaigų veiklos ataskaitose ir trumpo laikotarpio planavimo dokumentuose pateikta informacija. Oficialių grynai Ignalinos miesto statistinių duomenų yra mažai. Statistiniai duomenys pagal seniūnijas išskirti tik 2021 m. Lietuvos statistikos departamento atlikto gyventojų ir būstų surašymo (toliau – 2021 m. gyventojų surašymas) rezultatuose. Atliekant šį vietos tyrimą daugiausia buvo naudotasi Oficialiosios statistikos portalą teikiamais duomenimis, kurie atspindi ne konkrečiai Ignalinos miesto, o viso Ignalinos rajono situaciją. Nors kai kurie statistiniai rodikliai mieste yra šiek tiek geresni nei kaimiškose vietovėse, tačiau bendros tendencijos yra vienodos.

Strategija atitinka regiono ir savivaldybės strateginius dokumentus:

- 1) strategijoje numatytas tikslas „Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste“ ir šio tikslo 1.1. uždavinys „Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas“ yra integralūs bei atitinka ir prisideda prie Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos 2023 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. KS(T)-4 patvirtinto **2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano** I tikslo „Gerinti socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą“ (kodas LT029-01) poveikio rodiklių „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį“ ir „Socialines

paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus“ gerinimo, 1.1 uždavinio „Pagerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų infrastruktūrą, išplėsti paslaugų spektrą, pagerinti jų kokybę ir prieinamumą“ (kodas LT029-01-01) įgyvendinimo. Strategijos projekto atitikimą 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano 1 tikslui 2023 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. KS(T)-46 patvirtino Utenos regiono plėtros tarybos kolegija.

2) Strategija atitinka **Ignalinos rajono savivaldybės 2023-2025 metų strateginio veiklos plano**, patvirtinto 2023 m. vasario 2 d. Ignalinos rajono plėtros tarybos sprendimu T-1 (toliau – **Savivaldybės veiklos planas**) prioritetus, tikslus ir uždavinius.

Strategijoje numatytas tikslas „Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste“ ir šio tikslo 1.1. uždavinyje „Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas“ numatyti veiksmai atitinka:

- a) Savivaldybės veiklos plano „Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programos (1)“ II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.1. tikslo „Išsilavinusios ir sportiškos visuomenės formavimas“ 2.1.2. uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą“;
- b) Savivaldybės veiklos plano Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programos (2) II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.3. tikslo „Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas“ 2.3.3. uždavinį „Skatinti sveikatinimo veiklas“;
- c) Savivaldybės veiklos plano Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programos (3) II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.1. tikslą „Išsilavinusios ir sportiškos visuomenės formavimas“ 2.1.3. uždavinį „Plėtoti sporto veiklas“, 2.2. tikslo „Kūrybingos ir pilietiškos visuomenės ugdymas“ 2.2.2. uždavinį „Skatinti nevyriausybinę organizacijų ir jaunimo veiklas“.

Strategijoje numatytas 1 tikslo 1.2. uždavinio „Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste“ veiksmai atitinka Savivaldybės veiklos plano Aplinkos apsaugos, verslo, užimtumo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programos (4) I prioriteto „Rajono ekonominė ir kompleksinė plėtra“ 1.2. tikslo „Verslo aplinkos gerinimas ir investicijų pritraukimo skatinimas“ 1.2.2. uždavinį „Tobulinti verslo paramos ir informavimo sistemą, plėtoti įvairias veiklas, siekiant pritraukti investicijų“ ir 1.2.3. uždavinį „Skatinti gyventojų verslumą, stiprinti viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą“.

Visa strategija atitinka Savivaldybės veiklos plano Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programos (2) II prioriteto 2.3. tikslo „Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas“ 2.3.1. uždavinį „Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, plėsti jų įvairovę, skatinti socialinę integraciją“ bei 2.3.3. uždavinį „Skatinti sveikatinimo veiklas“.

I SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. TERITORIJA

Strategijos įgyvendinimo teritorija yra Ignalinos rajono savivaldybės centras – Ignalinos miestas, turintis 4 989 gyventojų (2022 m. duomenys). Tai atitinka Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklėse keliamus reikalavimus strategijos įgyvendinimo teritorijai (Taisyklių III skyriaus 10.1. punktą).

Ignalina yra Ignalinos rajono savivaldybės centras, esantis šiaurės Rytų Lietuvoje. Pagal NUTS klasifikatorių, jis priklauso Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui. Ignalinos rajonas priklauso Utenos apskričiai. Miesto plotas – 6,9 kv.km. Ignalinos mieste, Ignalinos miestą sudaro penkios seniūnaitijos: Gavaičio, Aukštaičių, Centro, Budrių, Vilniaus gatvės. Ignalinos mieste telkšo ežerai – Žaliasis (arba Šiekštys), Gavaitis, Agarinis, Diemenas, greta miesto – Gavio, Paplovinio, Palaukinio, Ilgio, Juodinio, Gulbinio, Mekšrinio ežerai. Ignalinos miestą supa ne tik ežerai, bet ir miškai, kurie sudaro puikias sąlygas gyventojų poilsiui bei turizmo ir sveikatinimo paslaugų teikimui.

1 pav. Ignalinos rajono geografinė

padėtis Lietuvos žemėlapyje

2 pav. Ignalinos miesto ribos ir geografinė padėtis

Ignalinos miesto plotas yra 6,9 kv.km, o tai sudaro 0,5 proc. Ignalinos rajono teritorijos (rajono plotas – 1367,6 kv.km).

1.2. GYVENTOJAI

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, **2023 metų sausio 1 d. Ignalinos mieste gyveno 5 636 gyventojai**. Tuo tarpu Ignalinos rajone – 14 147. Taigi, Ignalinos miesto gyventojams sudarant apie 39,84 proc. savivaldybės gyventojų, Ignalinos rajono savivaldybė priskiriama kaimiškosioms savivaldybėms.

Ignalinos mieste, kaip ir rajone, **gyventojų skaičius kasmet mažėja (SL1)**. Remiantis 2023 metų pradžios duomenimis, nuolatinių gyventojų skaičius per 2019 -2023 m. laikotarpį Ignalinos mieste sumažėjo nuo 5691 iki 5636, t.y.0,97 proc. Nors šis mažėjimas nėra toks didelis kaip visame rajone, kur gyventojų per tą patį laikotarpį sumažėjo nuo 14 868 iki 14 147, t. y. 4,85 proc. Tuo tarpu Lietuvoje per pastarųjų 5 metų laikotarpį miestų gyventojų skaičius išaugo 4,11 proc., o Utenos apskrityje miesto gyventojų skaičius išaugo 1,51 proc. Gyventojų mažėjimas siejamas tiek su natūralia gyventojų kaita, tiek su vidaus ir tarptautine migracija.

1 lentelė. Gyventojų skaičiaus pokytis

	2019	2020	2021	2022	2023	Pokytis	Pokytis proc.
Ignalinos rajone	14868	14430	14782	14464	14147	-721	-4,85
Ignalinos mieste	5691	5575	5838	5703	5636	-55	-0,97
Anykščių mieste	9546	9391	9589	9356	9454	-92	-0,96
Molėtų mieste	5540	5500	5782	5722	5701	+161	+2,82
Utenos mieste	25495	25397	25343	25204	25668	+173	+0,67
Visagino mieste	18205	18024	19446	19214	19418	+1213	+2,65
Zarasų mieste	6701	6599	6608	6442	6391	-310	-4,63
Utenos apskrities miestuose	71178	70486	72606	71641	72268	+1090	+1,51
Lietuvos Respublikos miestuose	1875370	1882506	1916751	1913385	1955758	+80388	+4,11

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas¹

Rajone daug šeimų ir asmenų, kurių pagrindinis pragyvenimo šaltinis – socialinė parama. Pastarųjų metų ekonominiai sunkumai lemia įvairias socialines problemas. Dėl nedarbo rajone labai daug besikreipiančiųjų socialinės paramos (socialinės pašalpos, kompensacijos už šildymą ir kieto kuro įsigijimą, pagalbos maisto produktais, paramos mokiniams). Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, Ignalinos rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje socialines pašalpas gavo 943 asmenys. Analizuojant 2014-2022 metus matomas socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimas nuo 1743 iki 943, t.y. 45,90 proc. (ST9), kai tuo tarpu šalyje mažėjo 53,92 proc., o Utenos apskrityje 51,30 proc. Aukštą 1 tūkst. gyventojų tenkantį socialinės pašalpos gavėjų skaičių lemia neaktyvi darbo rinka (nedidelės įsidarbinimo galimybės). Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R0049#/>

dalyvauti ir integruotis į darbo rinką yra grėsmė sėkmingam gyventojų integravimui, jų užimtumo didinimui ir socialinių pašalpų gavėjų mažinimui (GR4).

Tikslinės grupės. Ši strategija orientuota į socialinę atskirtį patiriančius, socialiai pažeidžiamus Ignalinos miesto bendruomenės asmenis:

- senyvo amžiaus ligotus ir neįgalius, vienišus asmenis;
- senyvo amžiaus gyventojus, neturinčius didelių sveikatos problemų ar neįgalumo;
- žmones su negalia ir jų šeimų narius;
- bedarbius ir ekonomiškai neaktyvius asmenis;
- riziką patiriančias ir mažiau galimybių turinčias šeimas, jose augančius vaikus;
- sunkumus patiriančius vaikus ir jaunimą;
- asmenis, norinčius pradėti verslą ir ugdyti verslumo kompetencijas;
- karo pabėgėlius.

TIKSLINĖ GRUPĖ – SENYVO AMŽIAUS LIGOTI AR NEĮGALŪS, VIENIŠI ASMENYS

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius 2022 metais buvo 361 asmenys, o tai yra 251 proc. daugiau nei 2018 metais. Spartesnis šio rodiklio didėjimas buvo tik Zarasų rajono savivaldybėje. Tokį didelį paslaugų gavėjų skaičiaus didėjimą lemia ne tik paslaugų poreikio augimas, bet ir galimybių teikti paslaugas padidėjimas.

2 lentelė. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų pokytis

	Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai (asm.)						
	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis asm.	Pokytis proc.
Ignalinos r. sav.	103	73	72	83	361	+258	+251,00
Anykščių r. sav.	376	374	369	382	386	+10	+2,66
Molėtų r. sav.	170	202	200	265	210	+40	+23,50
Utenos r. sav.	188	210	257	235	464	+276	+146,80
Visagino sav.	159	172	159	190	96	-63	-39,62
Zarasų r. sav.	166	459	982	888	847	+681	+410,24
Utenos apskritis	1162	1490	2039	2043	2464	+1302	+112,05
Lietuvos Respublika	17845	20276	21861	20920	21694	+3849	+21,57

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalo duomenys

TIKSLINĖ GRUPĖ – SENYVO AMŽIAUS GYVENTOJAI, NETURINTYS DIDELIŲ SVEIKATOS PROBLEMŲ AR NEĮGALUMO

Kaip rodo anksčiau aptarti Ignalinos miesto demografiniai duomenys, senyvo amžiaus gyventojai sudaro didžiąją bendruomenės dalį, todėl šios tikslinės grupės gerovė yra labai rūpimas klausimas. Ne visi neturintys didelių sveikatos problemų ar neįgalumo senjorai gyvena aktyvų

socialinį gyvenimą. Dalis jų gyvena intravertiškai, tačiau dėl to diskomforto nejaučia. Kiti yra linkę aktyviai leisti laiką, bendrauti su žmonėmis, mankštintis.

Ignalinoje nuo 2015 metų veikia Ignalinos trečiojo amžiaus universitetas, kurio pagrindinis tikslas – mokymosi visą gyvenimą principo laikymasis Ignalinos mieste (ST8). Senyvo amžiaus žmonėms yra labai svarbūs kompiuterinio raštingumo kursai. Mažėjanti kontaktiniu būdu teikiamų paslaugų pasiūla ir jas pakeitusios elektroninės paslaugos didina diskriminaciją ir socialinę atskirtį tų asmenų, kurie nemoka ar negali jomis savarankiškai naudotis (SL9). Nemokėjimas naudotis informacinėmis technologijomis, nespėjimas prisitaikyti prie kintančių visuomenės standartų kelia grėsmę senyvo amžiaus žmonių socialinės atskirties didėjimui (GR6)

Socialiai aktyviems, didelių sveikatos problemų ar neįgalumo neturintiems senyvo amžiaus gyventojams įgyvendinant strategiją bus skiriamas didelis dėmesys. Pirmiausiai dėl to, kad dėl senstančios Ignalinos miesto visuomenės (SL1) tokių žmonių yra daug, antra – šie žmonės dėl nedalyvavimo darbo rinkoje, dažnai ir vienišumo (daug iš jų yra našliai arba našlės, vaikai gyvena kituose miestuose ar valstybėse) jie patiria socialinės atskirties ir diskriminacijos grėsmę. Jiems reikalingos sociokultūrinės veiklos grupėse, fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenseną skatinančios veiklos (GL4), įvairūs mokymai, paskatinimas dalyvauti visuomeninėse veiklose.

TIKSLINĖ GRUPĖ – ŽMONĖS SU NEGALIA IR JŲ ŠEIMŲ NARIAI

Remiantis Ignalinos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planu, Ignalinos rajone 2023 metų pradžioje **žmonių su negalia** buvo 1385 asmenys, iš jų: 1298 suaugę asmenys ir 87 vaikai. Lyginant su 2014 metų duomenimis, bendras žmonių su negalia skaičius sumažėjo nuo 2247 iki 1385, tai yra 38,36 proc.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenimis, 2023 metų pirmąjį ketvirtį Ignalinos rajono savivaldybėje negalia nustatyta 124 asmenims. 67 asmenims nustatyti specialieji poreikiai. Iš jų: 6 vaikams iki 18 metų amžiaus, 16 darbingo amžiaus asmenų ir 45 pensinio amžiaus asmenims.

3 lentelė. Vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičiaus pokytis (asm.)

	2018	2019	2020	2021	2022
Ignalinos r. sav.	11	9	8	16	10
Anykščių r. sav.	23	15	14	17	19
Molėtų r. sav.	6	6	17	9	10
Utenos r. sav.	20	24	14	26	28
Visagino sav.	15	10	14	4	14
Zarasų r. sav.	6	7	13	4	17
Utenos apskritis	81	71	80	76	98
Lietuvos Respublika	1863	1960	1605	1957	2424

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalo duomenys

Kaip rodo gyventojų apklausos rezultatai, suaugę žmonės ir vaikai su negalia yra ta Ignalinos miesto visuomenės grupė, kuriai skiriamas nepakankamas dėmesys (SL8), jų socialinė atskirtis yra didelė. Būtina didinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir integraciją į darbo rinką, mokant juos savarankiškumo, padedant atskleisti savo talentus (GL8), o taip pat patenkinti jų sveikatos bei socialinių paslaugų (tame tarpe ir pavėžėjimo paslaugų) poreikį (SL6, SL7, GR6).

TIKSLINĖ GRUPĖ – BEDARBIAI IR EKONOMIŠKAI NEAKTYVŪS ASMENYS

Kaip rodo statistika ir šios strategijos metu atlikto vietos tyrimo rezultatai (žr. šios strategijos poskyris „Gyventojų užimtumas“), Ignalinos miestas ir rajonas pasižymi dideliu nedarbo lygiu ir mažu vidutiniu darbo užmokesčiu (SL2). 2023 m. sausio 1 d. jis siekė 13 proc. Užimtumo problema – viena iš svarbiausių Ignalinos miesto ekonominių ir socialinių problemų. Didelis ir efektyvus užimtumas yra vienas iš svarbiausių valstybės ir savivaldybės socialinės politikos tikslų, kuris gali būti sėkmingai sprendžiamas mažinant nedarbą, kuriant naujas darbo vietas.

Bedarbystė, ekonominis neaktyvumas smarkiai paveikia žmogaus gyvenimo būdą, pažiūras. Bedarbiai patiria stiprią socialinę atskirtį. Dažnai jie būna ir kitos socialinės atskirties bendruomenės grupės (-ių) nariai: sergantieji priklausomybės ligomis, benamiai, riziką patiriančių šeimų nariai ir pan. Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai dažnai vengia bendruomeninių veiklų. Gaunama bedarbio pašalpa, ilgainiui pakeičianti atlyginimą, leidžia patenkinti pagrindinius buitinius poreikius ir neskatina aktyviau ieškoti būdų integruotis į darbo rinką.

Įgyvendinant šią strategiją, bus skiriamas didelis dėmesys ekonomiškai neaktyviems žmonėms, bedarbiams, jų darbinių įgūdžių lavinimui. Bus organizuojami verslumo kursai, bedarbiai mokomi rasti savo vietą darbo rinkoje, skatinami imtis verslo (GL2). Su tuo susijusi grėsmė yra bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras dalyvauti ir integruotis į darbo rinką (GR4).

TIKSLINĖ GRUPĖ - RIZIKĄ PATIRIANČIOS IR MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIOS ŠEIMOS, JOSE AUGANTYS VAIKAI

Socialinė rizika, pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą – tai veiksniai ir aplinkybės, dėl kurių šeimos ar asmenys patiria ar yra pavojus jiems patirti socialinę atskirtį: suaugusių šeimoms narių socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti nepilnamečius vaikus (įvaikius) stoka ar nebuvimas; nepilnamečių vaikų (įvaikių) visapusio fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų šeimoje neužtikrinimas; nuo nusikalstamos veikos nukentėjusių asmenų patirta žala; įsitraukimas ar polinkis įsitraukti į nusikalstamas veikas; piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis; priklausomybė nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių medžiagų, azartinių žaidimų; elgetavimas, valkatavimas, benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas.

Mažiau galimybių turinčios šeimos – tai daugiavaikės šeimos, šeimos, kuriose vaikus augina vienas iš tėvų, šeimos, kurių pagrindinis pajamų šaltinis – socialinės pašalpos, šeimos, kuriose auga vienas ar keli neįgalūs ar specialiųjų poreikių turintys vaikai ir kt.

Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai teikia socialinės priežiūros paslaugas 83 rajono socialinę riziką patiriančių šeimų, jose auga 157 vaikai. Lyginant su 2014 metais, šeimų patiriančių socialinę riziką skaičius sumažėjo nuo 121 iki 83 (31,40 proc.)

Nors socialinės rizikos šeimų mažėja, tačiau jų poreikiai išlieka dideli. Su riziką patiriančiomis ir mažesnes galimybes turinčiomis šeimomis daug dirba Ignalinos parapijos „Caritas“ (ST10). Yra būtina sukurti šiems žmonėms saugią aplinką bendruomeninėms veikloms, susibūrimams (GL7), padėti įveikti krizes suteikiant galimybę lankyti psichologų ir kitų specialistų konsultacijas bei užsiėmimus (GL10). Sociokultūrinės veiklos vaikams, jaunimui, visiems šeimos nariams kartu juos ugdo, moko bendrauti, skatina domėtis įvairiais dalykais, skatina integraciją ir mažina atskirtį.

TIKSLINĖ GRUPĖ – SUNKUMUS PATIRIANTYS VAIKAI IR JAUNIMAS

Vaikai ir paaugliai yra taip pat labai svarbi, pažeidžiama, sunkumus bei rizikas patirianti Ignalinos miesto visuomenės grupė. Nebūtinai vaikas turi augti socialinės rizikos šeimoje, kad patirtų sunkumų ir išbandymų. Patyčios, išnaudojimas, nepakankamas tėvų dėmesys, psichologiniai išgyvenimai dėl tėvų skyrybų ar artimųjų netekties, pagundos rūkyti ar svaigintis, nepilnavertiškumo kompleksai, ankstyvas nėštumas ir kita – tai kasdieniai „egzaminai“, kurių išlaikymas arba neišlaikymas nulemia vaiko/jaunuolio raidą, asmenybės formavimąsi, gyvenimo būdą ir ateitį.

Įstaigų, institucijų, organizacijų, kurios rūpinasi, ugdo ir dirba su vaikais ir paaugliais, organizuoja jų popamokinę veiklą Ignalinos mieste yra daug, pradedant nuo švietimo įstaigų), baigiant neformalaus ugdymo įstaigomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, tačiau šioms organizacijoms reikalingas papildomas finansavimas, kad galėtų skirti daugiau dėmesio vaikams ir jaunimui, įgyvendinant įvairias sociokultūrinės, sveiką gyvenseną ir fizinį aktyvumą skatinančias, socialinės atskirties, kitų socialinių problemų prevencines priemones.

Nors neformalaus švietimo veiklų, organizacijų ir NVO, dirbančių su vaikais ir mokyklinio amžiaus jaunimu, yra daug (ST8), gyventojų apklausos duomenys rodo, kad šiai tikslinei grupei reikėtų daugiau valdžios institucijų ir visuomeninių organizacijų dėmesio. Ignalinos bendruomeninės organizacijos bei įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą (ST6), būtina skatinti jaunų žmonių įtrauktį, plačiau sklaidžiant informaciją apie galimybes ir skatinant savanorystę (GL12). Vaikams ir jaunimui reikalinga kurti saugias erdves jų bendrai veiklai, sociokultūrinėms veikloms, mokymams (GL7)

TIKSLINĖ GRUPĖ – ASMENYS, NORINTYS PRADĖTI VERSLĄ IR UGDYTI VERSLUMO KOMPETENCIJAS

Vienas iš strategijos rengimo tikslų yra pagerinti vietos įsidarbinamumo galimybes. Esant dideliame bedarbystės lygiui Ignalinos mieste ir rajone, socialinės atskirties bendruomenės grupių

diskriminacijos darbo rinkoje, jaunimo užimtumo ir emigracijos problemoms, vienas iš tinkamiausių ir efektyviausių šio tikslo įgyvendinimo būdų yra pagalba asmenims, norintiems pradėti verslą ir jau dirbančių verslininkų verslumo kompetencijų ugdymas, didelį dėmesį skiriant jaunam verslui.

Šios priemonės vykdymas duotų visokeriopą naudą Ignalinos miesto bendruomenei:

- 1) Jaunimo užimtumo didinimas;
- 2) Gyventojų verslumo didinimas ir verslo įmonių skaičiaus didėjimas;
- 3) Naujų darbo vietų kūrimas, įsidarbinamumo galimybių jautrioms, socialinę atskirtį patiriančioms Ignalinos bendruomenės grupėms gerinimas;
- 4) Ignalinos miesto ir rajono ekonominiai rodikliai gerinimas, nedarbo lygio mažinimas;
- 5) Sąlygų vystyti socialinį verslą sudarymas;
- 6) Sąlygų bendruomenės narių bendravimui ir bendradarbiavimui sudarymas.

Ignalinos mieste ir rajone bedarbystės lygis yra aukštas, o verslumo žemas. Šią situaciją būtina gerinti įgyvendinant kompleksines verslumo skatinimo priemones. Ignalinos rajono savivaldybė teikia finansinę paramą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams (ST4). Šalia to, reikia vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tai gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas (GL2). Verslo pradžios mokymai, verslo įgūdžių tobulinimo kursai, patirties mainai su kitų rajonų verslininkais, verslo mentorystės veiklos, konferencijos – tai veiklos, kuriomis būtų galima įvykdyti šį uždavinį.

TIKSLINĖ GRUPĖ – KARO PABĖGĖLIAI

Dar viena Ignalinos miesto ir rajono visuomenės jautri grupė yra karo pabėgėliai iš Ukrainos. Nuo 2022 metų vasario, kai Rusija užpuolė Ukrainą, daug jų atvyko į Lietuvą, tame tarpe į Ignaliną. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos duomenimis, į Ignalinos rajoną per pirmąjį karo mėnesį į Ignaliną atvyko ir apsigyveno 25 karo pabėgėliai - įvairaus amžiaus asmenys. Vėliau – dar apie 70. Dalis jų vėliau grįžo į Ukrainą arba išvažiavo gyventi į kitus miestus ar valstybes. Kiek tiksliai jų gyvena Ignalinoje šiuo metu, duomenų niekas negali pateikti, nes gavę laikinąjį prieglobstį jie turi teisę laisvai važinėti po visą Europą. Didžioji Ignalinos rajone gyvenančių ukrainiečių dalis gyvena Ignalinos mieste, dauguma - privačiuose būstuose, kuriuos nuomoja patys arba kuriuos jiems terminuotam arba neterminuotam laikotarpiui, gaudami Valstybės tikslinę kompensaciją, suteikė Ignalinos gyventojai. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2023 07 10 dieną buvo 105 sudarytos sutartys su nuomotojais. Didžioji dauguma darbingo amžiaus Ignalinos mieste gyvenančių pabėgėlių gavo kvalifikuotą arba nekvalifikuotą darbą, kuris yra jų šeimų pagrindinis pagyvenimo šaltinis. Užimtumo tarnybos duomenimis, yra 10 užimtumo tarnyboje užsiregistravusių ir darbo laukiančių asmenų bei 11 dirbančių. Kiek asmenų savarankiškai nuomojasi būstus ir yra bedarbiai, bet neregistruoti užimtumo tarnyboje, informacijos nėra galimybių gauti.

Kadangi atvyko daugiausia moterys – vienišos, su vaikais arba pensinio amžiaus šeimos nariais, arba pensinio amžiaus asmenys, gaunamas darbo užmokestis arba Valstybės siūlomos išmokos padengia tik pačius minimaliausius jų poreikius.

Jei karo pabėgėliai nesiintegruos į vietos bendruomenę ir darbo rinką, yra grėsmė jiems tapti ilgalaikiais bedarbiais, jų socialinė atskirtis gilės, atsiras papildomos socialinės problemos (GR8).

Karo pabėgėliai iš Ukrainos – nauja ir labai jautri Ignalinos bendruomenės grupė, kuriai šiuo momentu yra būtinos socialinės integracijos, integracijos į darbo rinką, pagalbos susirandant būstą, įvairios kitos socialinės paslaugos. Šiai tikslinei grupei yra svarbu turėti erdvę, kurioje galėtų susitikti, bendrauti, jaustis joje saugiai (GL7), turėti sąlygas savo tautinio identiteto išsaugojimui (GL11). Karo pabėgėliams taip pat labai reikalingos profesionalios psichologo ir kitų specialistų paslaugos (GL10). Sociokultūrinės veiklos, bendravimas su vietiniais gyventojais (GL8), lietuvių kalbos kursai padeda jiems integruotis.

II SKYRIUS. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Oficialiosios statistikos portalas teikia duomenis apie gyventojų skaičiaus kaitą ir gyventojų sudėtį Ignalinos rajone, bet ne atskirai Ignalinos mieste, tačiau bendros tendencijos mieste ir kaimiškose vietovėse nesiskiria. Portalo duomenimis, Ignalinos miesto gyventojų skaičius nuolat mažėja, o visuomenė sensta (SL1). **Ignalinos rajone kasmet miršta kelis kart daugiau gyventojų, nei gimsta.** Per 2014-2022 metų laikotarpį rajone gimė 866 asmenų, o mirė - 3317 asmenų. Gimusiųjų asmenų skaičius lyginant su Utenos apskritimi (8593 asmenų) yra mažiausias ir sudaro 10,08 proc., o šalies mastu tai sudaro tik 0,35 proc. Spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas būtų grėsmė Ignalinai kaip savivaldybės centrui (GR1).

Kitas veiksnys įtakojantis gyventojų mažėjimą yra **gyventojų migracija**, nes per 2014-2022 m. laikotarpį daugiau asmenų išvyko nei atvyko. Atvykusiųjų ir imigrantų - 4369 asmenys, tai mažiausias skaičius lyginant Utenos apskritimi ir sudaro 11,35 proc. apskrities ir 0,45 proc. šalies mastu. Išvykusiųjų ir emigrantų – 5590 asmenys, tai yra 12,29 proc. apskrities ir 0,59 šalies mastu. Taigi, bendrą gyventojų skaičiaus sumažėjimą labiausiai nulemia natūrali gyventojų kaita ir tik labai maža dalimi. – migracijos procesas.

Nepaisant didelės gyventojų emigracijos, pastaraisiais metais stebimos į Ignalinos rajoną atvykusių ir imigravusių asmenų skaičiaus didėjimo tendencijos (ST1) nuteikia optimistiškai. Jei, Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 2018-2021 metais čia gyventi kasmet atvyko vidutiniškai 448 asmenys, tai 2022 metais jų buvo net 149 asmenimis daugiau - iš viso 597 asmenys.

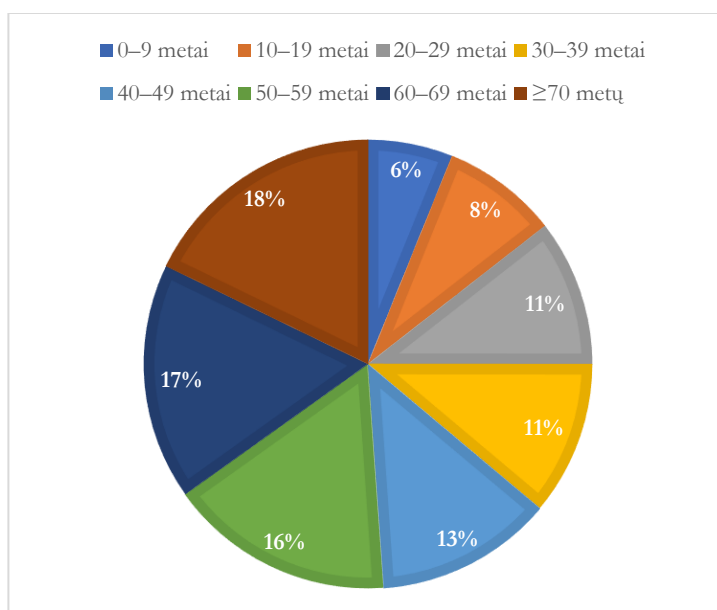
4 lentelė. Atvykusiųjų ir imigrantų skaičiaus pokytis

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis (asm.)	Pokytis (proc.)
Ignalinos r. sav.	472	422	447	451	597	+125	+26,48
Anykščių r. sav.	808	748	731	802	1194	+386	+47,77
Molėtų r. sav.	600	536	553	583	717	+117	+19,5

Utenos r. sav.	1148	1298	1374	1376	2140	+992	+86,41
Visagino sav.	639	622	562	558	1117	+478	+74,80
Zarasų r. sav.	474	505	476	509	621	+147	+31,01
Utenos apskritis	4141	4131	4143	4279	6386	+2245	+54,21
Lietuvos Respublika	105090	79239	113691	109601	179296	+74206	+70,61

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

Kaip matosi žemiau esančioje diagramoje, gyventojų skaičius **pagal amžiaus grupes** Ignalinos mieste pasiskirstė gana tolygiai. Gyventojai virš 50 metų amžiaus Ignalinos mieste 2022 metais sudarė 51 proc. (rajone – 53,9 proc.).

3 pav. Ignalinos miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes. Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

Lietuvos Statistikos departamento duomenimis 2021 m. demografinis senatvės koeficientas, kurį sudaro pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus, sudarė 371 pagyvenusių asmenų šimtui vaikų ir išlieka aukščiausias Lietuvoje nuo 2014 metų. Ignalinos rajonas yra didžiausią pagyvenusių žmonių dalį turinti Lietuvos savivaldybė. Nepalankias demografinės raidos tendencijas rodo ir aukštas Ignalinos regiono gyventojų medianinis amžius, kuris 2022 m. pradžios duomenimis siekia 54 metus, tuo tarpu šalyje šis rodiklis – 44 metai, o Utenos apskrityje 53 metai. Jei bendrai šalyje nuo 2014 m. pradžios iki 2022 m. pradžios gyventojų medianinis amžius didėjo nuo 42 iki 44 metų, t. y. pailgėjo 2 metais, tai Ignalinos rajone padidėjo nuo 52 iki 54 metų ir bendrą šalies rodiklį viršija 10 metų.

Gyventojų pasiskirstymas **pagal lytį** yra gana tolygus. 2022 metais Ignalinos mieste gyveno 2249 vyrai ir 2740 moterų.

Siekiant gerinti demografinę padėtį, yra svarbu skirti didesnę dėmesį socialinių ir sveikatos paslaugų teikimui vyresnio amžiaus žmonėms, skatinti visų bendruomenės grupių fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenseną (GL4), padėti žmonėms, norintiems pradėti savo verslą ir vystyti jau turimą (GL2), ypač didelį dėmesį skiriant jaunam verslui, padėti šeimoms, vaikams ir jaunimui, skatinti žmones atvykti gyventi į Ignaliną (GL1). Spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas būtų grėsmė Ignalinai kaip savivaldybės centrui (GR1).

2.2. GYVENTOJŲ UŽIMTUMAS

Nedarbo lygis Ignalinos mieste ir rajone yra vienas aukščiausių Lietuvoje (SL2). 2021 m. gyventojų surašymo rezultatai rodo, kad tik 56,63 proc. Ignalinos miesto gyventojų nuo 20 metų amžiaus yra dirbantys. 9,52 proc. gyventojų yra bedarbiai, 33,84 proc. – pensininkai. Šie rodikliai liudija apie dideles iš to išplaukiančias socialines problemas ir didelės miesto bendruomenės grupės socialinę atskirtį.

Ignalinos rajono savivaldybėje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (procentas) vertinant 2014 - 2019 metus mažėjo, tačiau 2020 - 2021 metais Covid-19 pandemijos laikotarpiu kaip ir visoje šalyje fiksuojamas kilimas. 2022 metų pabaigoje šis santykis sudarė 14,3 proc., ir lyginant su 2014 metais (17,2 proc.) sumažėjo 2,9 proc. Nors rajone nedarbo lygis ir mažėjo, tačiau lyginant su Utenos apskritimi jis yra didžiausias ir viršija apskrities (10,8 proc.) rodiklį 3,5 procentinio vieneto, o bendrą šalies (9 proc.) rodiklį viršija 5,3 procentiniais vienetais.

Lietuvos užimtumo tarnybos duomenimis Ignalinos rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje fiksuojamas 23,3 vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius, Utenos apskrities kontekste tai sudaro 12,39 proc., o šalies mastu tik 0,24 proc. Lyginant 2014 – 2022 metų duomenis, daugiausia per šį laikotarpį – 46,6 laisvos darbo vietos registruotos 2021 metais, o mažiausia 2016 metais – 15,2.

Apžvelgiant į 2021 metų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymą pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį nustatyta, kad: iš pensijos gyveno 6134 (33,36 proc.) gyventojai, iš darbo užmokesčio – 5127 (27,88 proc.) gyv., šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomi – 3906 (21,24 proc.) gyv., iš pašalpos - 2041 (11,10 proc.) gyv., kitą pragyvenimo šaltinį nurodė 465 (2,52 proc.) gyv., pajamos iš žemės ūkio veiklos – 312 (1,70 proc.) gyv., pajamos iš savo ar šeimos verslo – 131 (0,71 proc.) gyv., valstybės išlaikomi – 123 (0,67 proc.) gyv., stipendija – 122 (0,66 proc.) gyv., pajamos iš nuosavybės ar investicijų – 23 (0,13 proc.) gyventojai ir 2 (0,01 proc.) asmenys nenurodė pragyvenimo šaltinio. Vertinat gyventojų pragyvenimo šaltinį matyti, kad Ignalinos rajono savivaldybės gyventojai, kaip pagrindinį pragyvenimo šaltinį nurodo pensiją, tai 5,12 procentiniu vienetu daugiau nei Utenos apskrityje (28,24 proc.), o šalies rodiklį (23,51 proc.) viršija 9,85 procentinio vieneto.

Dauguma dirbančiųjų asmenų dirba samdomą darbą. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 2023 m. pradžioje 1 tūkstančiui Ignalinos gyventojų teko vidutiniškai 896,1 samdomas darbuotojas. Daugiausia gyventojų (vyrų ir moterų kartu sudėjus). Daugiausia žmonių – 141,6 asm./tūkst.gyv. dirba apdirbamosios gamybos srityje, 134,7 asm./tūkst. gyv. - didmeninė

ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityse, 100,1 asm./tūkst. gyv. - švietime, 78,2 asm./tūkst. gyv. - žmonių sveikatos priežiūroje ir socialiniame darbe, 65,8 asm./tūkst. gyv. - viešojo valdymo ir gynybos, privalomojo socialinio draudimo srityse, 63,8 asm./tūkst. gyv. - transporto ir saugojimo srityje. Administracinėje ir aptarnavimo veikloje dirba 40,2 asm./tūkst. gyv. Panašios tendencijos fiksuojamos ir Utenos apskrityje

Savarankiškai dirbančių asmenų yra ženkliai mažiau. 2023 m. pradžioje 1 tūkstančiui Ignalinos gyventojų teko vidutiniškai tik 101,6 savarankiškai dirbantis asmuo. Daugiausia jų – 72 asm./tūkst.gyv. dirba paslaugų teikimo srityje, 16,1 asm./tūkst. gyv. – statybų, 8,5 asm./tūkst. gyv. – pramonės ir 5,0 asm./tūkst. gyv. – žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės srityse.

Analizuojant 2014 – 2022 metų savarankiškai, pagal verslo liudijimą, dirbančių asmenų Ignalinos rajono savivaldybėje pokytį nustatyta, kad šių asmenų padidėjo 1,14 proc. (nuo 347 iki 351) (ST 3). Utenos apskrities kontekste tai sudaro 9,93 proc., o Šalies – tik 0,38 proc. Tarp visų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų dirbančių pagal verslo liudijimą 2022 metų pabaigoje – 76 asmenys (21,65 proc.) vykdė specialiuosius statybos darbus, 39 asmenys (11,11 proc.) vertėsi apgyvendinimo paslaugų (kaimo turizmo paslaugos) teikimo veikla ir 34 asmenys (9,69 proc.) vykdė prekybą tik ne maisto produktais.

Lietuvos Statistikos departamento duomenimis 2022 m. IV ketvirtį vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis šalies ūkyje (su individualiomis įmonėmis) sudarė 1177,30 Eur, Utenos apskrityje – 953,7 Eur, Ignalinos rajono savivaldybėje – 906,2 Eur. Taigi 2022 m. ketvirtą ketvirtį Ignalinos rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis buvo 23,03 proc. mažesnis nei šalyje ir 4,98 proc. mažesnis nei Utenos apskrities vidurkis (SL2).

Parama verslui. Ignalinos rajono savivaldybė kasmet iš savo biudžeto skiria finansinę paramą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams (ST4). Parama teikiama šioms priemonėms: interneto svetainės sukūrimo, rinkodaros ir informavimo priemonių išlaidoms kompensuoti, palūkanoms kompensuoti už paskolas, gaunamas verslo plėtros projektams įgyvendinti, verslo planų, investicinių projektų ir paraiškų gauti finansinę paramą iš kitų fondų rengimo išlaidoms kompensuoti, veiklos plėtros – įrangos įsigijimo – išlaidoms kompensuoti, įrangos draudimui, seminarams, kvalifikacijos kėlimo kursams.

Per 2018-2022 metų laikotarpį Ignalinos rajono savivaldybė skyrė 90 000 Eur 60 verslo subjektų (įskaitant vykdančius individualią veiklą) projektams vykdyti. Dar 30 tūkst. Eur (5 tūkstančiais daugiau nei 2022 metais) skirta verslo subjektams 2023 metais (konkursas dar neįvyko).

Ignalinos mieste trūksta priemonių, kurios būtų skirtos verslo kūrimui ir plėtrai, gyventojų verslumui skatinti, darbo vietų kūrimui (SL12). Ypač trūksta mokymų, konsultacijų, patirties mainų, mentorystei „verslas verslui“, orientuotai į paramą jaunam verslui. Turėdamos tam lėšų, šią veiklą vykdyti galėtų bent kelios Ignalinos mieste veikiančios organizacijos (GL2).

Nors nedarbo lygis Ignalinos mieste ir rajone yra vienas aukščiausių Lietuvoje (SL2), o vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis yra mažesnis nei Lietuvoje ir aplinkiniuose miestuose (SL2), pastaraisiais metais stebima nedarbo lygio mažėjimo tendencija (ST1). Optimistiškai nuteikia ir tai, jog savarankiškai, pagal verslo liudijimą, dirbančių asmenų Ignalinoje daugėja (ST3). Siekiant gerinti Ignalinos gyventojų užimtumą, būtina skatinti juos kurti savo verslą, o turinčius – jį vystyti: organizuoti verslumo kursus, konsultuoti asmeniškai, skatinti patyrusius verslininkus dalytis patirtimi su jaunaisiais verslininkais. Yra kelios organizacijos, kurios, turėdamos tam lėšų, galėtų užsiimti šia veikla (GL2).

2.3. IGNALINOS NVO, GYVENTOJŲ BENDRUOMENIŠKUMAS IR SAVANORYSTĖ

Atliekant vietos tyrimą, buvo svarbu išsiaiškinti NVO padėtį Ignalinos mieste, ar aktyvūs, bendruomeniški, pilietiški yra Ignalinos miesto gyventojai. Pirmas gyventojų bendruomeniškumo rodiklis – nevyriausybinių organizacijų (asociacijų, viešųjų įstaigų, klubų, bendruomenių ir kt.) skaičius Ignalinos mieste. Jų yra apie 30. Ignalinos mieste veikiančios NVO turi didelę veiklos patirtį (ST5). Ignalinos mieste registruotų ir/ar veikiančių nevyriausybinių organizacijų apklausos rezultatai rodo, kad 25 proc. Ignalinos NVO veikia 20-30 metų, 50 proc. 1-9 metus, tai reiškia, kad jos buvo įkurtos 2014-2023 metų laikotarpyje, 12,5 proc. veikia 10-19 metų ir 12,5 proc. – mažiau nei metus. Dažniausiai nevyriausybines organizacijas dirba su keliomis tikslinėmis grupėmis (ST5). Visos Ignalinos mieste veikiančios bendruomeninės organizacijos ir įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą, savanoriauti jose (ST6).

Po 2023 metų savivaldos rinkimų Ignalinos rajono savivaldybėje daugiau dėmesio skiriama NVO sektoriui (ST11). Ignalinos rajono savivaldybėje dirba mero patarėja, koordinuojanti bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų veiklą, inicijuoja įvairius bendruomenių projektus, skatina aktyvumą, yra atsakinga už bendradarbiavimą su kitose Lietuvos savivaldybėse bei užsienyje gyvenančiais kraštiečiais. NVO ir bendruomenių reikalams perrinkta Ignalinos rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba, kurią sudaro Ignalinos rajono nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių deleguoti atstovai.

Rengiant strategiją, ignaliniečių bendruomeniškumui įvertinti daug dėmesio buvo skirta rengiant anketas – vieną pildė Ignalinos gyventojai, kitą – Ignalinos NVO. Ignalinos gyventojų apklausoje 33,3 proc. respondentų (83 proc. respondentų – darbingo amžiaus dirbantys asmenys) atsakė, kad šiuo metu yra Ignalinoje veikiančių NVO nariai, 12,1 proc. – kad buvo nariai ir šiek tiek daugiau nei pusė – 54 proc. pažymėjo nesą Ignalinos NVO nariai ir niekada jais nebuvo. Kadangi norint dalyvauti bendruomeninėse veiklose nebūtina būti organizacijų nariais, gyventojų anketoje buvo klausama apie savanorystę – „Ar savanoriaujate, savanoriavote arba norėtumėte savanoriauti kokioje nors organizacijoje Ignalinos mieste?“. 48,2 proc. pažymėjo, kad niekada nesavanoriavo, 24,1 proc. – kad savanoriavo, 12,8 proc. – kad savanoriauja dabar. Optimistiškai nuteikė ir nustebino 12,8 proc. atsakiusių, kad norėtų savanoriauti.

Taigi, anketų rezultatai rodo, kad Ignalinos miesto gyventojai yra bendruomeniški, pilietiški ir jiems rūpi bendruomenėje gyvenantieji. Net jeigu žmogus šiuo metu nėra visuomeninės organizacijos narys ar savanoris, bet kažkada juo buvo, tai rodo jo teigiamą požiūrį į bendruomenines veiklas, pilietiškumą. Toks žmogus ir savo vaikuose tikriausiai diegs tokį patį požiūrį.

21 proc. respondentų, paklausti, kodėl nesavanoriauja ir nenori savanoriauti visuomeninėse organizacijose atsakė, kad niekas nekviatė ir neturi informacijos apie galimybes (SL4), todėl yra būtina plačiau skleisti informaciją apie galimybes dalyvauti, įvairiomis priemonėmis skatinti savanorystę ir tokiu būdu didinti gyventojų, ypač patiriančių socialinę atskirtį, įtrauktį į visuomenės gyvenimą (GL12). Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas būtų grėsmė sėkmingas strategijos įgyvendinimui (GR3).

Igyvendinant strategiją yra būtina pilnai išnaudoti su žmonėmis dirbančių NVO ir įstaigų žmogiškuosius išteklius ir kitas galimybes, suteikiant finansavimą jų veikloms (GL5). Taip pat yra būtina nevyriausybinėms organizacijoms ir įstaigoms bendradarbiauti. Nebendradarbiaudamos tarpusavyje NVO ir įstaigos neplečia savo veiklos masto, pilnai neišnaudoja savo galimybių, nesisemia viena iš kitos patirties (GR7).

Iš apklausų ir susitikimų su gyventojais rezultatų galima daryti išvadas, kad Ignalinos mieste savanorystės idėja yra gyva. Didžioji dalis NVO turi galimybes (žmogiškuosius išteklius, patalpas) plėsti savo veiklą – įgyvendinti projektus (ST7). Tačiau NVO neturi pakankamo finansavimo savo veikloms vykdyti (SL3). Ignalinos bendruomeninės organizacijos ir įstaigos yra atviros visiems Ignalinos gyventojams, norintiems įsijungti į jų veiklą, savanoriauti jose (ST6). Tam, kad didinti gyventojų įtrauktį į bendruomenines veiklas būtina plačiau skleisti informaciją apie galimybes dalyvauti, įvairiomis priemonėmis skatinti savanorystę (GL12). Be to, spartesnei būtina sudaryti sąlygas socialinę atskirtį patiriančius bendruomenės narius dalyvauti bendrose veiklose su jos nepatiriančiais asmenimis, kad abi pusės mokytųsi bendrauti, priimti viena kitą (GL6). Priešingu atveju integracija bus labai lėta ir išliks socialinės atskirties grupių narių atstūmimas (GR5).

2.4. KITI IGNALINOS MIESTO GYVENTOJŲ CHARAKTERIZUOJANTYS RODIKLIAI

Pagal gyventojų išsilavinimą Ignalinos miestas neišsiskiria iš kitų panašių apskrities miestų. Pagal 2021 m. gyventojų surašymo duomenis Ignalinos mieste aukštąjį išsilavinimą turi 27,67 procento (Ignalinos rajono gyventojų su aukštuoju išsilavinimu yra per pus mažiau, o tai reiškia, kad didžioji išsilavinusių Ignalinos rajono gyventojų dalis gyvena mieste). Aukštesnįjį ir spec. vidurinį išsilavinimą turinčių asmenų rajone yra 22,75 proc.). Didžioji dalis Ignalinos miesto gyventojų turi vidurinį išsilavinimą - 33,23 proc., pagrindinį - 14,48 proc., o 1,86 proc. miesto gyventojų (82 asmenys – tik pradinį).

Ignalinos miesto gyventojų tautinė sudėtis metai iš metų beveik nesikeičia. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 87,47 proc. gyventojų yra lietuviai, 6,44 proc. – rusai, 3,56 proc. – lenkai, toliau mažėjančia tvarka baltarusiai, ukrainiečiai ir kiti. Nors po to, kai 2022 metais vasario mėnesį Rusijai užpuolus Ukrainą į Ignaliną atvyko karo pabėgėlių iš Ukrainos, gyventojų tautinė sudėtis nepasikeitė, nes ukrainiečiai nėra registruoti kaip nuolatiniai Ignalinos gyventojai.

Visuomenės sveikata. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – pagrindinis gyventojų sveikatos rodiklis, numatytas ir LSS, stebimas valstybės bei savivaldybės lygmenimis, taip pat vertinamas ir Europos Sąjungos mastu. 2021 m. Lietuvos vidurkis buvo 74,1 m. Ignalinos rajono gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė ilgėjo ir siekė 71,7 m. Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės

ilgėjimas parodo mažėjantį bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, vykdomų intervencijų ir prevencijų bei gydymo veiksmingumą.

Sveikatos paslaugas Ignalinos mieste teikia VšĮ Ignalinos rajono ligoninė, Ignalinos rajono poliklinika ir Ignalinos sveikatos centras. Ignalinos rajono ligoninės 2022 metų veiklos ataskaitoje tarp svarbiausių tų metų įstaigos veiklos problemų įvardintas gydytojų specialistų stygius, lėšų trūkumas medicinos įrangos atnaujinimui. Tai riboja sveikatos priežiūros paslaugų plėtrą. Valstybinės sveikatos politikos neapibrėžtumas apsunkina specialistų pritraukimą į regionus.

Tam, kad Ignalinos miesto gyventojai būtų sveikesni, yra būtina skatinti jų sveiką gyvenseną ir fizinį aktyvumą. **Šios priemonės kartu ir yra socialinės atskirties mažinimo, gyventojų įtraukties į bendruomenės gyvenimą skatinimo priemonės**, nes mankština, sportuoja, dalyvauja sportuojant dažniau kartu nei pavieniui. Stiprinama ne tik gyventojų fizinė, per ir psichinė sveikata.

Pagal išsilavinimą, tautinę sudėtį, vidutinę gyvenimo trukmę Ignalinos gyventojai smarkiai neišsiskiria iš kitų Lietuvos miestų. Deja, bendras mirtingumas, tenkantis tūkstančiui gyventojų, yra didesnis nei Lietuvoje ir turi tendenciją augti. Nors sveikatos paslaugas mieste teikia trys gydymo įstaigos, sveikatos paslaugų tiek kokybės, tiek kokybės prasme trūksta (SL6) – jaučiamas dirbančių specialistų stygius, daug anksčiau veikusių ligoninės skyrių yra uždaryti. Negaudami reikalingų paslaugų, vietiniai gyventojai yra priversti vykti tikrinti sveikatos ir gydytis į kitų miestų gydymo įstaigas. Nevisi turi galimybę to daryti patys, todėl yra didelis pavėžėjimo paslaugų poreikis (ypač socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams), o šių paslaugų pasiūla yra maža (SL7). Sveikatos paslaugų gerinimas, sveikos gyvensenos skatinimas ir kokybiškų socialinių paslaugų (tame tarpe ir pavėžėjimo) didesnis teikimas išspręstų daug gyventojų problemų (GL4)

2.5. SOCIALINĖ PARAMA IR SOCIALINĖS PASLAUGOS

Ignalinos mieste ilgalaikės socialinės globos paslaugas teikiančių įstaigų nėra (SL5). Ignalinos rajono gyventojai, padedant Ignalinos rajono socialinių paslaugų centrui, reikalui esant yra apgyvendinami Ignalinos rajone esančiuose Dūkšto globos namuose (šiuo metu ten gyvena 30 žmonių) ir VšĮ Mielagėnų Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapiniuose globos namuose (šiuo metu ten gyvena 60 žmonių, jų kiekis nuolat kinta). Savarankiško gyvenimo namų seneliams ir suaugusiems neįgaliesiems Ignalinos rajone taip pat nėra.

Socialinės priežiūros namuose paslaugas 2022 m. Ignalinos rajone gavo apie 100 asmenų. Lyginant 2014-2022 metus stebimas šių paslaugų poreikio didėjimas išaugęs net 112,77 proc (nuo 47 iki 100 asmenų).

Socialinių paslaugų poreikį senyvo amžiaus neįgaliesiems asmenims lemia šeimų situacija: vaikai gyvena atskirai kitose respublikos vietovėse, išvykę į užsienį arba gyvena kartu, tačiau dirba, ir jiems sunku suderinti profesinius ir šeimos įsipareigojimus.

Socialinės priežiūros namuose paslaugas teikiančios įstaigos. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos duomenimis, šiuo metu Ignalinos mieste veikia penkios akredituotos socialinės

paslaugas teikiančios įstaigos (visame rajone – aštuonios). Dalis jų yra registruotos Ignalinos mieste ir veikia Ignalinos mieste bei rajone, dalis yra registruota kitose Lietuvos savivaldybės ir paslaugas teikia keliuose rajonuose, tame tarpe ir Ignalinos rajone.

5 lentelė. Įstaigos, teikiančios akredituotas socialines paslaugas Ignalinos mieste

Įstaigos pavadinimas	Akredituotos socialinės paslaugos	Paslaugų gavėjų grupės	Vietų skaičius	Etatų skaičius paslaugai teikti	Darbuotojų skaičius paslaugai teikti	Gali priimti vaikus, turinčius elgesio, emocijų sutrikimus
Ignalinos Švč. M. Marijos Gimimo parapija. „Caritas“	Vaikų dienos socialinė priežiūra	Socialinę riziką patiriantys vaikai ir jų šeimos; Kiti vaikai	24		3	Taip
Ignalinos rajono socialinių paslaugų centras	Pagalba į namus	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos; Socialinę riziką patiriančios šeimos ir jų vaikams; Vaikai su negalia ir jų šeimos; Kiti asmenys ir šeimos	70	9,5	10	Ne
	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas	Socialinę riziką patiriantys vaikai ir jų šeimos; Vaikai su negalia ir jų šeimos; Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos; Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir jų šeimos; Socialinę riziką patiriančios šeimos ir jų vaikams	95	18,5	19	Ne
	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra)	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos	5	9,5	10	Ne
Maltos ordino pagalbos tarnyba Ignalinos grupė	Pagalba į namus	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos	7	1,7	2	Ne
VšĮ Jautri širdis	Pagalba į namus	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos; Socialinę riziką patiriančios šeimos ir jų vaikams; Vaikai su negalia ir jų šeimos	10	10	10	Ne
VšĮ Nacionalinis socialinės	Pagalba į namus	Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; Senyvo	5	4	4	Ne

integracijos institutas		amžiaus asmenys ir jų šeimos				
-------------------------	--	------------------------------	--	--	--	--

Šaltinis: Ignalinos rajono savivaldybės administracijos informacija

Savivaldybės biudžetinė įstaiga Ignalinos rajono socialinių paslaugų centras yra licencijuota įstaiga, nuo 2018 metų teikianti socialinę globą ir akredituotą socialinę priežiūrą Ignalinos miesto ir rajono gyventojams. Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro duomenimis, 2022 m. nemokamą maitinimą Ignalinos rajone gavo 686 mokiniai, 454 vaikams skirta parama mokinio reikmėms įsigyti. Tam panaudota 178,6 tūkst. Eur valstybės lėšų deleguotoms funkcijoms atlikti. Taip pat priimti prašymai socialinėms pašalpoms, kompensacijai už gyvenamojo būsto šildymą, karštą ir šaltą vandenį ir vienkartinėms pašalpoms gauti – 9 357 (2021 m. – 5 680 prašymų, 2020 m. – 4 880 prašymų, 2019 m. gautas 5041 prašymas), prašymai išmokai gimus vaikui, maisto produktams iš intervencinių atsargų gauti. Įstaiga tarpininkauja aprūpinant neįgaliuosius techninės pagalbos priemonėmis, apgyvendinant asmenis stacionariose globos įstaigose, dalija maisto produktus labiausiai nepasiturintiems asmenims. Pastaroji parama 2022 metais buvo suteikta 2 386 gyventojams (2021 m. – 2 248, 2020 m. – 2 115, 2019 m. – 2 219, 2018 m. – 2 211 gyventojų). Ignalinos miesto seniūnijoje į socialinio darbo organizatorius vidutiniškai per mėnesį kreipėsi 164 asmenys (2021 m. – 138, 2020 m. – 212, 2019 m. – 126, 2018 m. – 120), o tai yra daugiau nei bet kurioje kitoje Ignalinos rajono kaimiškoje seniūnijoje.

Akredituotas pagalbos į namus suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, be anksčiau minėto Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro, teikia Maltos ordino pagalbos tarnybos Ignalinos grupė (toliau – MOPT), asociacija „Auxilium Ignalina“ (anksčiau – „Raudonasis kryžius“). Labdaros organizacijų darbo ir veiklos stabilumą neigiamai veikia priklausomybė nuo labdaros teikėjų iš kitų šalių. Pačių įgyvendinami, iš kitų šaltinių finansuojami projektai labai pagelbėtų jų veiklos tęstinumo užtikrinimui, organizacijos galėtų padėti didesniai kiekiui žmonių.

Socialinės paslaugos neįgaliesiems. Nei viena iš Ignalinos mieste veikiančių penkių akredituotų socialines paslaugas teikiančių įstaigų negali priimti vaikų su fizine ar psichine negalia. Ignalinos rajono švietimo pagalbos tarnyba nustato specialiųjų vaiko ugdymosi poreikius.

Ignalinos rajono savivaldybės 2018-2024 metų strateginiame veiklos plane ir Ignalinos rajono savivaldybės socialinių paslaugų plane 2023 metams kaip silpnybė įvardintas nepakankamas paslaugų teikimas neįgaliesiems ir sutrikusio intelekto vaikams ir jų šeimoms, tačiau priemonių plane numatytas tik ilgalaikių socialinės globos išlaidų kompensavimas už asmenis – senyvo amžiaus neįgaliuosius pagal sutartis savivaldybės biudžeto ir valstybės biudžeto specialiosios dotacijos lėšomis.

Neįgalių vaikų švietimas. Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazijoje, 2022 metų duomenimis, ugdomi 79 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai. Ignalinos „Šaltinėlio“ mokykla turi specialiąsias klases didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams ir jaunuoliams iki 21 metų amžiaus. Jiems teikiamos švietimo, švietimo pagalbos, apgyvendinimo mokyklos bendrabutyje paslaugos. 2023 m. liepos mėnesio duomenimis, specialiojoje klasėje ugdomi 7 vaikai (2019 m.

10 vaikų, 2020 m. – 9, 2021 – 9, 2022 m. - 8). Dar 14 nedidelių specialiųjų poreikių turinčių vaikų yra integruoti į paprastas darželio grupes. 2022-2023 mokslo metais tokių vaikų buvo 14. Skaičius nuolat kinta. Ignalinos „Šaltinėlio“ mokyklos duomenimis, darželiui ir specialiajai jo grupei labai trūksta negalia ir spec. poreikių turinčių vaikų ugdymui pritaikytų mokymo ir ugdymo priemonių (ypač sensorinės įrangos), specialių užsiėmimų, treniruočių, stovyklų ir pan.

Neįgaliuosius vienijanti nevyriausybinė organizacijos Ignalinos mieste ir rajone yra dvi - Lietuvos neįgaliųjų draugijos Ignalinos skyrius ir Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Ignalinos rajono filialas.

Socialinės paslaugas rizikas patiriančioms ir mažiau galimybių turinčioms šeimoms. Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai teikia socialinės priežiūros paslaugas 83 rajono socialinę riziką patiriančių šeimų, jose auga 157 vaikai. Su rizikas patiriančiomis šeimomis dirba, situacija stebi, joms padeda Ignalinos rajono socialinių paslaugų centras, socialiniai darbuotojai, atvejo vadybininkai, policijos darbuotojai Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai dirba prevencinį darbą, kad kuo mažiau rajono šeimų patirtų socialinę riziką. Ignalinoje veikianči Ignalinos rajono švietimo pagalbos tarnyba organizuoja psichologinės ir metodinės pagalbos teikimą vaikams, tėvams, globėjams, mokytojams ir kitiems specialistams, sprendžiant vaiko pedagogines ir psichologines problemas, išskylančias šeimoje, švietimo įstaigoje, visuomenėje. Taip pat įstaiga nustato specialiųjų vaiko ugdymosi poreikius.

Ignalinos mieste veikia Ignalinos Švč. M. Marijos gimimo parapijos vaikų dienos centras „Eldoradas“, skirtas vaikams turintiems mažesnes galimybes, augantiems socialinės rizikos, nepasiturinčiose, daugiavaikėse šeimose. Centrą lanko apie 20 vaikų.

Šeimos krizių centro Ignalinos mieste nėra. Vienintelis toks veikiančias Ignalinos rajone centras yra Didžiasalyje. Reikalui esant, į jį krizes išgyvenančių šeimų narius nukreipia su šeimomis dirbantys socialiniai darbuotojai, atvejo vadybininkai.

2.6. FORMALUS IR NEFORMALUS VAIKŲ IR JAUNIMO ŠVIETIMAS

Ignalinos mieste veikia dvi formalus švietimo įstaigos – *Ignalinos mokykla-darželis* „Šaltinėlis“ ir *Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazija*. Vaikų darželyje 2022-23 mokslo metais 170 vaikų buvo ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas ir 46 vaikų pagal priešmokyklinio ugdymo programas. 5 specialiųjų ugdymo poreikių turintys vaikai buvo ugdomi pagal jiems pritaikytas programas. Grupių ir darbuotojų mokykloje pakanka, problemos, kad Ignalinos mieste gyvenantys vaikai negaus vietos darželyje nėra. Gimnaziją 2021–2022 m. mokslo metus baigė 699 mokiniai, 27 iš jų – mokiniai iš Ukrainos. Tais mokslo metais gimnazijoje buvo ugdomi 79 specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai. Po pamokų vaikai turi galimybę lankyti pailgintos dienos grupę, kurioje dirba dar du auklėtojai. Ignalinos Č. Kudabos gimnazijai priklauso *Ignalinos atvira jaunimo erdvė*, kur teikiama atvirojo darbo su jaunimu paslauga.

Neformaliojo ugdymo paslaugų teikėjų Ignalinos mieste yra gana daug. Viena jų - *biudžetinė įstaiga Ignalinos rajono švietimo ir sporto paslaugų centras*. Čia vaikai ir paaugliai (2022-09-01 duomenimis – 345 mokiniai) ugdomi pagal neformaliojo vaikų švietimo programas. Mokiniai turi galimybę lankyti dailės, keramikos, pramoginių šokių, tautinių šokių, teatro būrelius, užsiimti

įvairiomis sporto šakomis. *VšĮ Aukštaitijos plaukimo-triatlono akademija* Ignalinoje moko vaikus nuo 6 metų amžiaus plaukti ir treniruoja plaukikus. *Ignalinos Miko Petrausko muzikos mokykloje* 2022-23 mokslo metų pradžioje mokėsi 149 mokiniai.

Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2022 metais 299 mokinys dalyvavo neformaliojo vaikų švietimo programose, kurios finansuojamos valstybės lėšomis, skirtomis vaikų ugdymui pagal neformaliojo švietimo programas 2022 m.

2.6. EKONOMIKA IR VERSLAS

Ignalinos miesto situaciją atspindi ne tik socialiniai, bet ir ekonominiai rodikliai. Nuo jų tiesiogiai priklauso gyventojų socialinė ir ekonominė gerovė. Nuo privačių ūkio subjektų skaičiaus, jų įdarbinimo galimybių priklauso ir bedarbių skaičiaus kaita mieste ir rajone.

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, verslumo lygis Ignalinos rajone (informacijos apie Ignalinos miestą atskirai nėra) yra vienas mažiausių Lietuvoje (8 įmonės 1 tūkst. gyventojų). Pagal 2022 m. pabaigoje fiksuotus veikiančių smulkaus ir vidutinio verslo (toliau – SVV) duomenis, rajone nustatyta, kad įmonių, kuriose dirba iki 4 darbuotojų, yra 172 (76,11 proc.), įmonių turinčių 5-9 darbuotojus – 16 (7,08 proc.), 10-19 darbuotojų – 19 (8,41 proc.), 20-49 darbuotojus – 14 (6,19 proc.), 50-99 darbuotojus – 5 (2,21 proc.). Panašios tendencijos fiksuotos Utenos apskrityje ir šalyje. Ignalinos rajone nėra nei vienos stambios įmonės, kurios darbuotojų skaičius viršytų 249, o nuo 2018 metų rajone nėra įmonių kuriose dirbtų 100 ir daugiau darbuotojų. 64 įmonės (arba atitinkamai 28,32 proc. visų rajono įmonių) pagal akumuliuojamas pajamas priklausė 10 000–49 999 Eur įmonių pajamų grupei, ši tendencija fiksuojama ir Utenos apskrityje – 606 (arba atitinkamai 26,57 proc. visų apskrities įmonių), kai tuo tarpu bendrai šalyje daugiausiai įmonių - 23804 (arba 25,70 proc.) priklausė 100 000–499 999 Eur įmonių pajamų grupei. Didžiausios Ignalinos mieste registruotos ir/ar veikiančios įmonės yra UAB „Romnesa“ (86 darbuotojai) ir UAB „BHK Lietuva“ (42 darbuotojai).

Ignalinos rajono savivaldybėje 2014-2022 metais veikiančių ūkio subjektų skaičius, pagal vykdomos ekonominės veiklos rūšį, išaugo 20,62 proc. (nuo 257 iki 310), kai tuo tarpu Utenos apskrityje išaugo tik 9,44 proc. (nuo 2861 iki 3131), o šalyje 25,03 proc. (nuo 90 790 iki 113 516). Tarp visų rajone 2022 metų pradžioje veikiančių ūkio subjektų – 54 vnt. (17,42 proc.) įmonių veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje, kitoje aptarnavimo veikloje – 39 vnt. (12,58 proc.) ir apdirbamosios gamybos srityje – 32 vnt. (10,32 proc.). Panašios įmonių veiklos fiksuojamos ir Utenos apskrityje.

Smulkus ir vidutinis verslas yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiajame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų (apie 99 proc.). Smulkus ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams (SL11). Daugiausia Ignalinoje veikiančių įmonių - uždarosios akcinės bendrovės, individualios įmonės arba mažosios bendrijos statusą turinčios įmonės.

Socialinio verslo įmonių Ignalinoje nėra (SL10). Socialinio verslo steigimas ir plėtra leistų daryti didesnę poveikį vietos plėtros teritorijoje esančioms socialinės atskirties asmenų grupėms,

todėl būtina skleisti informaciją apie tokią verslo formą, rodyti pavyzdžius, mokyti ir remti socialinį verslą kuriančius asmenis. Grėsmė sklandžiam socialinio verslo kūrimui Ignalinos mieste būtų biurokratinės kliūtys – per dideli reikalavimai ir ribojimai socialinio verslo kūrėjams (GR2).

Gyventojų verslumo lygis Ignalinos mieste ir rajone yra vienas mažiausių Lietuvoje. Dominuoja ekonominiams pokyčiams jautrus smulkus ir vidutinis verslas (SL11). Socialinio verslo įmonių Ignalinos mieste nėra (SL10), jo idėja mažai populiarinama. Būtina vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tą gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas (GL2).

2.7. CIVILINĖ SAUGA

Civilinė sauga – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, nevyriausybinų organizacijų, gyventojų ir kitų šiame įstatyme nurodytų asmenų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų valdymą ir jų padarinių šalinimą. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo ir padarinių šalinimo teisinius pagrindus nustato LR krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas. Vienas iš Ignalinos rajono savivaldybės 2023-2025 m. strateginiame veiklos plane numatytų tikslų – Saugios didinimas rajone (4 prioritetas Saugi visuomenė ir efektyvus viešasis valdymas).

Ignalinos rajono savivaldybėje pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir kitų su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusių funkcijų atlikimą užtikrina savivaldybės meras ir savivaldybės administracijos direktorius. Šiai sričiai kuruoti savivaldybėje dirba Informatikos ir bendrųjų reikalų skyriaus vyr. specialistas. Informacija apie civilinę, priešgaisrinę ir darbo saugą skelbiama Ignalinos rajono savivaldybės administracijos tinklapyje <https://ignalina.lt/savivaldybe/veiklos-sritys/civiline-priesgaisrine-ir-darbo-sauga/120> (www.ignalina.lt > Savivaldybė > Veiklos sritys > Civilinė, priešgaisrinė ir darbo sauga).

Šiuo metu rajone yra 17 kolektyvinių apsaugos statinių. Savivaldybės interneto svetainėje www.ignalina.lt paskelbti patarimai ir rekomendacijos gyventojams, kaip elgtis karo grėsmės metu, kaip psichologiškai pasiruošti naujoms iškilusioms grėsmėms. Rūpinantis gyventojų saugumu, parinktos priedangos, t. y. 20 statinių, kuriuose gyventojai galėtų apsisaugoti nuo karinių atakų. Gyventojams pateikti patarimai, kaip priedangas galima įsirengti gyvenamuosiuose būstuose. Kolektyviniai apsaugos statiniai ir priedangos pažymėtos specialiais ženklais, šių statinių sąrašas paskelbtas savivaldybės interneto svetainėje.

Kadangi pirmenybė valdant ekstremaliąsias situacijas teikiama gyventojų apsaugai, jų švietimas yra viena svarbiausių civilinės saugos funkcijų. Ne visiems Ignalinos miesto gyventojams vienodai prieinama informacija apie civilinę saugą, skelbiama internete, todėl būtina plačiau vykdyti visuomenės mokymo ir informavimo veiklas civilinės saugos srityje (GL3), ypač daugiau dėmesio skiriant socialinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms.

III SKYRIUS. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS (ST)		SILPNYBĖS (SL)	
1.	Pastaraisiais metais stebima nedarbo lygio mažėjimo tendencija (ST1)	1.	Mažėjantis gyventojų skaičius ir senstanti visuomenė (SL1)
2.	Daugėja į Ignaliną atvykusių gyventi ir/ar dirbti asmenų (ST2)	2.	Aukštas nedarbo lygis, mažas vidutinis darbo užmokestis (SL2)
3.	Daugėja savarankiškai, pagal verslo liudijimą dirbančių gyventojų (ST3)	3.	NVO neturi pakankamo finansavimo savo veikloms vykdyti (SL3)
4.	Savivaldybė teikia finansinę paramą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams (ST4)	4.	Ignalinos gyventojai, ypač socialinę atskirtį patiriančios grupės, gauna nepakankamai informacijos apie galimybes dalyvauti bendruomeninėse veiklose (SL4)
5.	Ignalinos NVO turi didelę veiklos patirtį ir dirba su visomis Strategijos tikslinėmis grupėmis (ST5)	5.	Mieste nėra ilgalaikę socialinę globą teikiančių įstaigų (senelių namų, savarankiško gyvenimo namų), didelė socialinių paslaugų į namus paklausa (SL5)
6.	Ignalinos bendruomeninės organizacijos ir įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą, savanoriauti jose (ST6)	6.	Mažėjantis sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė (SL6)
7.	Didžioji dalis NVO turi galimybes (žmogiškuosius išteklius, patalpas) plėsti savo veiklą – įgyvendinti projektus (ST7)	7.	Nepatenkinamas pavėžėjimo paslaugų socialinę atskirtį patiriančių gyventojams poreikis (SL7)
8.	Didelis su vaikais ir jaunimu dirbančių organizacijų skaičius, veikia stipri neformalaus švietimo įstaiga senjorams (ST8)	8.	Mažas visuomenės dėmesys neįgaliesiems ir jų šeimoms, jų socialinei integracijai (SL8)
9.	Pastaraisiais metais stebima pašalpų gavėjų mažėjimo tendencija (ST9)	9.	Mažėjanti kontaktiniu būdu teikiamų paslaugų pasiūla ir jas pakeitusios elektroninės paslaugos didina diskriminaciją ir socialinę atskirtį tų asmenų, kurie nemoka ar negali jomis savarankiškai naudotis (SL9)
10.	Su riziką patiriančių patiriančiomis ir mažesnes galimybes turinčiomis šeimomis daug dirba Ignalinos parapijos „Caritas“ (ST10)	10.	Ignalinos mieste nėra socialinio verslo įmonių (SL10)
11.	Ignalinos rajono savivaldybė skiria didelį dėmesį NVO sektoriui (ST11)	11.	Dominuoja ekonominiams pokyčiams jautrus smulkus ir vidutinis verslas (SL11)
		12.	Trūksta priemonių, kurios būtų skirtos verslo kūrimui ir plėtrai, gyventojų verslumo skatinimui ir darbo vietų kūrimui (SL12)

GALIMYBĖS (GL)		GRĖSMĖS (GR)	
1.	Skatinti žmones atvykti arba grįžti gyventi į Ignaliną, suteikiant palankias gyvenimo sąlygas, siūlant darbo vietas, sudarant sąlygas kurti verslus ir kt. (GL1)	1.	Spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas būtų grėsmė Ignalinai kaip savivaldybės centrui (GR1)
2.	Vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tą gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas (GL2)	2.	Biurokratinės kliūtys potencialiems projektų dalyviams – per dideli reikalavimai socialinio verslo kūrėjams (GR2)
3.	Vykdyti Ignalinos miesto gyventojų mokymo ir informavimo veiklas civilinės saugos srityje (GL3)	3.	Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas (GR3)
4.	Gerinti sveikatos paslaugas, skatinti sveiką gyvenseną, didesne apimtimi teikti kokybiškas socialines paslaugas socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms (GL4)	4.	Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių žmonių skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras dalyvauti ir integruotis į darbo rinką (GR4)
5.	Pilnai išnaudoti su žmonėmis dirbančių NVO ir įstaigų žmogiškuosius išteklius ir kitas galimybes, suteikiant finansavimą jų veikloms, nukreiptoms į socialinės atskirties mažinimą (GL5)	5.	Socialinės atskirties grupių dalyvavimas veiklose atskirai nuo asmenų, nepatiriančių socialinės atskirties, minimaliai integruotų juos į visuomenę (GR5)
6.	Sparčiau integruoti atskirtį patiriančius gyventojus sudarant galimybes jiems dalyvauti bendruomeninėse veiklose su atskirties nepatiriančiais žmonėmis (GL6)	6.	Gyventojų soc. atskirties didėjimas dėl nemokėjimo naudotis informacinėmis technologijomis, nespėjimo prisitaikyti prie kintančių visuomenės standartų (GR6)
7.	Sukurti socialiai jautrių grupių nariams saugią, jiems pritaikytą aplinką bendruomeninėms veikloms, susibūrimams (GL7)	7.	Nevyriausybinių organizacijų ir biudžetinių įstaigų nebendradarbiavimas (GR7)
8.	Didinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir integraciją į darbo rinką, mokant juos savarankiškumo, padedant atskleisti savo talentus (GL8)	8.	Karo pabėgėlių nesiintegravimas į vietos bendruomenę - grėsmė jiems tapti ilgalaikiais bedarbiais, gilėti jų socialinei atskirčiai (GR8)
9.	Plėsti savarankiškas veiklas socialinės apsaugos srityje, suteikiant organizacijoms reikiamas priemones, darbuotojų ir savanorių apmokymus (GL9)	9.	Neskiriant dėmesio sveikos gyvensenos ir fizinio aktyvumo skatinimui, Ignalinos gyventojų fizinė ir psichinė sveikata blogės, o demografiniai rodikliai negerės. (GR8).
10.	Padėti tikslinėms grupėms integruotis suteikiant galimybę lankyti psichologų ir kitų specialistų konsultacijas, užsiėmimus (GL10)		

11.	Integruoti karo pabėgėlius į vietos bendruomenę ir darbo rinką, sudaryti sąlygas jų tautinio identiteto išsaugojimui (GL11)		
12.	Plačiau skleisti informaciją apie galimybes dalyvauti bendruomeninėse veiklose, skatinti savanorystę (GL12)		

IV SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1 Tikslas – Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste

Strategijos įgyvendinimui suformuotas vienas tikslas apima numatomas įgyvendinti veiklas, kuriuo siekiama didinti mažinti socialinę atskirtį ir įtrauktį, skatinti gyventojus imtis privataus ar socialinio verslo, plėsti užimtumo galimybes, mažinti nedarbą bei gerinti gyvenimo kokybę. Įgyvendinamu tikslu siekiama prisidėti prie Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos 2023 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. KS (T)-4 patvirtinto 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano I tikslo „Gerinti socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą“ ir 1.1 uždavinio „Pagerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų infrastruktūrą, išplėsti paslaugų spektrą, pagerinti jų kokybę ir prieinamumą“. Tikslas atitinka 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Šis tikslas atliepia atliktą teritorijos poreikių ir galimybių analizę (toliau - SSGG analizę). Jį vykdant galima pasinaudoti visomis analizėje identifikuotomis stiprybėmis (ST5, ST6, ST7, ST8), ypač tai, jog Ignalinos NVO turi didelę veiklos patirtį ir dirba su visomis Strategijos tikslinėmis grupėmis (ST5), Ignalinos bendruomeninės organizacijos ir įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą, savanoriauti jose (ST6). Šis tikslas nukreiptas į SSGG analizėje įvardintų silpnųjų (visų nuo SL1 iki SL9), su jomis susijusių problemų sprendimui, išnaudojant turimas galimybes (visas nuo GL3 iki GL12) ir stengiantis išvengti situacijų, kai gali pasireikšti grėsmės (nuo GR1 iki GR 12, išskyrus GR2).

<u>Tikslo alternatyva 1</u>	<u>Tikslo alternatyva 2</u>
Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste	Mažinti socialinę atskirtį skatinant ją patiriančių bendruomenės grupių veiklą, socialinę atskirtį patiriančių žmonių bendravimą su panašias problemas ir poreikius turinčiais asmenimis.
Ši alternatyva leidžia kompleksiskai išnaudoti visas SSGG analizėje įvardintas stiprybes (nuo ST1 iki ST12), mažinant silpnynes (nuo SL1 iki SL12), realizuojant galimybes (nuo GL1 iki GL12) ir stengiantis išvengti tokių situacijų, kurios analizėje įvardintos kaip grėsmės. Ši alternatyva yra geresnė nei antroji, nes į problemų sprendimą įtraukiama maksimaliai	Ši alternatyva yra ribotai efektyvi socialinės integracijos priemone, nes socialinės atskirties grupių nariai skatinami veikti uždaru grupių viduje. Nors šia alternatyva išnaudojamos SSGG analizėje identifikuotos stiprybės (ST5, iš dalies ST7) ir galybės (GL5, GL7, GL8, GL10), ji yra pažeidžiama silpnųjų (SL3, SL5, SL8, SL9) ir grėsmių (GR4, GR5, GR6,

<p>vietos bendruomenės narių, tame tarpe ir patiriančius socialinę atskirtį. Įgyvendinant šį tikslą, pastarieji ne bando įveikti atskirtį patys, o tai daro kartu su socialinės atskirties nepatiriančiais Ignalinos gyventojais (neleidžiant pasireikšti grėsmei GR5, išnaudojant galimybę GL6).</p>	<p>GR8) akivaizdoje. Dalyvavimas veiklose atskirai nuo socialinės atskirties nepatiriančių Ignalinos miesto bendruomenės narių nedidintų jų tarpusavio pasitikėjimo, išliktų iš vienos pusės baimė būti atstumtiems, iš kitos pusės – dėl socialinės atskirties grupių narių menko pažinimo – jų realių poreikių nesupratimas ir jų atstūmimas (GR5).</p>
---	---

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2024 m.	Siektina reikšmė 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje dalis (proc.)	0	20
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, skaičius	0	3
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategiją	10	12

1.1.Uždavinys. Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas

Įgyvendinant šį uždavinį bus vykdomos socialinę atskirtį patiriančių, socialiai pažeidžiamų, mažiau galimybių turinčių ir didesnio visuomenės dėmesio reikalaujančių Ignalinos miesto **bendruomenės narių sociokultūrinės integracijos, tame tarpe ir gyventojų fizinį aktyvumą skatinančios veiklos, įgalinamos su jais dirbančios NVO ir įstaigos**, pilnai išnaudojant turimus žmogiškuosius išteklius ir galimybes. Šiuo uždaviniu siekiama gerinti **socialinių paslaugų teikimo kokybę ir didinti jų apimtį** socialinę atskirtį ir sunkumus patiriantiems Ignalinos miesto gyventojams.

Bendruomeninių organizacijų ir savivaldybės institucijų **bendradarbiavimas**, organizacijų bendradarbiavimas su kitų miestų panašiomis organizacijomis **tarpininkaujant miestų vietos veiklos grupėms, vietos veiklos grupių bendradarbiavimas** gerintų šio uždavinio rezultatus.

Įgyvendinant šį uždavinį bus skiriamas dėmesys ir tiems Ignalinos miesto gyventojams, kurie nuolat patiria socialinę riziką, nuolatinę nervinę įtampą, taip pat tie, **kurie patys negali savimi pasirūpinti** (pvz. sunkiai sergantys ligoniai, vieniši seneliai, neįgalūs vaikai), tad jų integracija į visuomenę yra minimali. Šio uždavinio veiksmai bus orientuoti į socialinių paslaugų kokybės ir kiekybės didinimą tokiems Ignalinos miesto gyventojams.

Šiuo uždaviniu siekiama spręsti SSGG analizėje identifikuotas problemas – silpnybes (**SL1, SL3, SL5, SL6, SL7, SL8, SL9**), pasinaudojant stiprybėmis (**ST5, ST7, ST8, ST10, ST12**), išnaudojant galimybes (**GL4, GL5, GL6, GL7, GL8, GL9, GL10, GL11, GL12**) ir mažinant grėsmių tikimybę.

1.1.Uždavinio alternatyva Nr. 1	1.1.Uždavinio alternatyva Nr. 2
<p>Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, įgyvendinant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas</p>	<p>Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį gerinant joms teikiamas paslaugas</p>
<p>Ši alternatyva geresnė nei antroji alternatyva tuo, kad į socialinės atskirties mažinimo priemones kompleksiskai įtrauktos socialinių paslaugų gerinimo priemonės bei sociokultūrinės integracijos priemonės, dėl kurių paslaugas gaunantys gyventojai patys asmeniškai stiprėtų, tobulėtų, augtų ir mokytųsi su iškilusiomis problemomis ilgainiui susidoroti patys. Augant atskirtį patiriančių gyventojų pasitikėjimui savimi, gerėjant jų fizinei ir psichinei sveikatai, plečiantis jų akiračio ir socialinių ryšių ratui jie labiau įsitrauktų į bendruomenės gyvenimą, integruotųsi į ją. Vykdam šį uždavinį, būtų teikiamas didesnis dėmesys ir savimi negalinčių pasirūpinti gyventojų fizine ir psichologine sveikata, saugumu kasdieninėje aplinkoje, sudaromos sąlygos jiems prašyti ir sulaukti pagalbos iš šalies.</p> <p>Šia uždavinio alternatyva pasinaudojama stiprybėmis (ST5, ST7, ST8, ST10, ST12), galimybėmis (GL4, GL5, GL6, GL7, GL8, GL9, GL10, GL11, GL12), mažinamos grėsmės ir silpnybės.</p>	<p>Šia alternatyva minimaliai pasinaudojama SSGG analizėje įvardintomis stiprybėmis ir galimybėmis. Gyventojams būtų teikiamos geresnės paslaugos – jų pagrindiniai poreikiai patenkinami, tačiau asmeniškai jie neaugtų, netobulėtų, nesimokytų bendrauti ir savarankiškai spręsti problemų, susijusių jų diskriminacija ir socialine atskirtimi, o tie Ignalinos miesto gyventojai, kurie nėra pajėgūs dalyvauti sociokultūrinėse veiklose, gautų jiems būtinas socialines paslaugas, tačiau jų fizinei ir psichologinei sveikatai, saugumui, gerai savijautai kasdieninėje aplinkoje būtų skiriamas minimalus dėmesys.</p> <p>Ši uždavinio alternatyva yra tinkama tada, kai socialinę atskirtį patiriančių gyventojų poreikių tenkinimui turimi riboti finansiniai ir žmogiškieji ištekliai. Įgyvendinant jį, stipriau pasireikštų SSGG analizėje įvardintų silpnybių ir grėsmių poveikis.</p>

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	Siektina reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	1	2	1	1	2	7
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino Ignalinos rajono	0	0	0	0	0	1	0	1

	savivaldybės biudžetinė įstaiga								
3.	BIVP veiklų dalyviai, įskaitant visas tikslines grupes (asm.)	0	0	25	50	25	50	50	200

1.2. Uždavinys. Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste.

Įgyvendinant šį uždavinį bus siekiama padėti darbingiems asmenims iš socialinės grupių išitraukti į darbo rinką ir joje išsilaikyti, padėti ugdyti ir stiprinti darbo rinkai reikalingus įgūdžius. Didelis dėmesys bus skiriamas naujų verslų kūrimo skatinimui, jau turinčių savo verslą (ypač jauną verslą) gyventojų verslumo įgūdžių didinimui, verslininkų bendradarbiavimui, mentorystės veikloms. Kitas svarbus šio uždavinio veiksmas – socialinio verslo kūrimo skatinimas, socialinio verslo idėjos populiarinimas. Bus kuriamos darbo vietos, paslaugos ar prekės sunkiau integruojamoms vietos gyventojų grupėms siekiant daryti socialinį poveikį tikslinėje teritorijoje. Įgyvendinti šį uždavinį padės Ignalinos miesto vietos veiklos grupė, bendradarbiaudama su kitų miestų vietos veiklos grupėmis, padėdama Ignalinos verslininkams susipažinti su verslininkais iš kitų rajonų, mokytis iš jų, ypač gilinti supratimą apie socialinį verslą, jo kūrimą ir vystymą.

Šiuo uždaviniu siekiama spręsti SSGG analizėje identifikuotas problemas – silpnybes (**SL2, SL10, SL11, SL12**), mažinant grėsmes (**GR1, GR2, GR3, GR4**), pasinaudojant stiprybėmis (**ST1, ST2, ST 3, ST4,ST5**) bei išnaudojant galimybes (**GL1, GL2, GL5, GL8, GL9, GL11**).

1.2. Uždavinio alternatyva Nr. 1

Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste

Ši alternatyva labiausiai tinkama Ignalinos miesto gyventojų ekonominiam užimtumui gerinti, bedarbystei mažinti, verslumo didinimui, paslaugų prieinamumui gerinti.

Vykdam šį uždavinį, būtų pasinaudojama visu turimu potencialu – visi turintys ar norintys kurti verslą galėtų mokytis ir tobulintis, bendradarbiauti tarpusavyje asmeniškai arba tarpininkaujant miestų vietos veiklos grupėms. Verslumo, darbo įgūdžių bus mokomi ir socialinę atskirtį patiriantys gyventojai,

1.2. Uždavinio alternatyva Nr. 2

Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, skatinant vietos verslininkus įdarbinti socialinę atskirtį patiriančius Ignalinos gyventojus

Ši alternatyva apima tik socialinę atskirtį patiriančių, pažeidžiamų socialinių grupių narių ekonominio užimtumo (bedarbystės mažinimo) veiklas. Ja skatinamas šių gyventojų įdarbinimas (juos įdarbinantiems verslininkams suteikiamos mokesstinės lengvatos ar pan.), tačiau tokios alternatyvos poveikis būtų trumpalaikis. Nauji verslai, o su jais ir naujos darbo vietos, nebūtų kuriami, įdarbinami gyventojai negerintų savo darbinių įgūdžių, dauguma veikiausiai vėl netrukus taptų bedarbiais. Verslininkai ir norintieji jais

<p>bedarbiai. Norintiems kurti socialinį verslą, bus suteikiama visa reikalinga informacija, finansuojamos priemonės. Bus kuriamos darbo vietos, paslaugos ar prekės sunkiau integruojamoms vietos gyventojų grupėms. Prie šio uždavinio įgyvendinimo aktyviai prisidės Ignalinos miesto vietos veiklos grupė, bendradarbiaudama su kolegomis iš kitų miestų.</p> <p>Vykdam šį uždavinį, pasinaudojama SSSG analizėje identifikuotomis stiprybėmis (ST1, ST2, ST 3, ST4,ST5), galimybėmis (GL1, GL2, GL5, GL8, GL9, GL11), siekiama sumažinti silpnųjų ir grėsmių poveikį.</p>	<p>tapti nepasinaudotą galimybe kurti socialinį verslą, mentoryste „verslas verslui“, žinių, reikalingų norint pradėti ar tobulinti verslą, įgijimo nemokamomis galimybėmis.</p> <p>Alternatyva gali būti įgyvendinama, tačiau apribotų tikslo pasiekimui numatytas apimtis, ilgalaikeje perspektyvoje ji duotų mažiau rezultatų nei pirmoji.</p>
--	---

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	Siektina reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO arba biudžetinės įstaigos ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	0	1	0	0	1	2
2.	BIVP veiklų dalyviai, įskaitant visas tikslines grupes (asm.)	0	0	0	20	0	0	20	40
3.	Socialinio verslo subjektų, per BIVP projektus gavusių paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai skaičius	0	0	0	1	1	1	0	3

V SKYRIUS. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA

Rengiant vietos plėtros strategiją, į procesą buvo siekiama įtraukti kuo įvairių sektorių, amžiaus, socialinių grupių gyventojus iš visos VVG teritorijos. Kad gyventojų dalyvavimas būtų

visapusiš ir efektyvus, o jų poreikiai objektyviai atsispindėtų Strategijoje, buvo pasirinkti šie gyventojų poreikių tyrimo metodai:

- **Ignalinos gyventojų anketavimas.** Sudarytas 17 klausimų klausimynas portale www.anketa.lt (tikslus anketos adresas: <https://apklausa.lt/f/1htfxw7.fullpage>). VVG teritorijos gyventojams buvo suteikta galimybė klausimyną pildyti elektroniniu būdu. 80 kvietimų užpildyti anketas buvo išsiųsta tiesiai iš anketa.lt, informacija apie anketavimą ir nuoroda į anketą patalpinta interneto puslapiuose www.ignalina.lt, Ignalinos miesto vietos veiklos grupės Facebook paskyroje, 7,8 tūkst. narių turinčioje Facebook grupėje „Kas vyksta Ignalinoje“, taip pat išplatinta elektroniniu paštu ir Messenger pranešimais (išsiųsta daugiau kaip 50 adresatų), Ignalinos miesto VVG nariai dalinosi savo informacijos sklaidos kanalais. Gauta 190 anketų (visos užpildytos korektiškai) – t.y. apklausta apie 3,5 proc. Ignalinos miesto gyventojų. Prieduose pateikiamas klausimynas, kurį pildė respondentai ir anketų rezultatų apibendrinimas.

- **Ignalinos mieste veikiančių NVO apklausa.** Sudarytas 17 klausimų klausimynas portale www.anketa.lt (tikslus anketos adresas: <https://apklausa.lt/f/ahxtxge.fullpage>). VVG teritorijoje registruotoms ir/ar veikiančioms NVO (įskaitant VŠĮ, asociacijas, bendruomenes) buvo suteikta galimybė klausimyną pildyti elektroniniu būdu. 25 kvietimai užpildyti anketas buvo išsiųsti tiesiai iš anketa.lt, informacija apie anketavimą ir nuoroda į anketą patalpinta interneto puslapiuose www.ignalina.lt, Ignalinos miesto vietos veiklos grupės Facebook paskyroje, 7,8 tūkst. narių turinčioje Facebook grupėje „Kas vyksta Ignalinoje“, taip pat išplatinta elektroniniu paštu ir Messenger pranešimais (išsiųsta daugiau kaip 20 adresatų), Ignalinos miesto VVG nariai dalinosi savo informacijos sklaidos kanalais. Gauta 13 anketų (visos užpildytos korektiškai) – t.y. apklausta apie 7 proc. Ignalinos mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų. Apibendrinti anketų duomenys. Prieduose pateikiamas klausimynas, kurį pildė respondentai ir anketų rezultatai.

Abiejose anketose buvo pateikti ir uždari ir atviri klausimai. Jie suformuluoti aiškiai ir pateiktas platus atsakymų spektras. Paliestos visos į strategiją įtrauktos tikslinės grupės, jų problematika, socialinės integracijos ir diskriminacijos temos. Apklausiant NVO, didelis dėmesys skirtas savanorystei.

- **Gyvi susitikimai-diskusijos.** Kaip buvo planuota, suorganizuoti 3 susitikimai-diskusijos su skirtingomis Ignalinos miesto gyventojų grupėmis ir 1 susitikimas skirtas bendradarbiavimui su kitų miestų vietos veiklos grupėmis:

1. **Susitikimas su Ignalinos mieste registruotų ir/ar veikiančių NVO atstovais.** Į renginį pakviesti Ignalinos mieste veikiančių NVO (asociacijų, viešųjų įstaigų, įvairių bendruomenės grupių užimtumo ir saviveiklos būrelių ir pan.) vadovus, narius ir visus, kuriems rūpi nevyriausybinių sektoriaus problemos ir perspektyvos Ignalinos mieste. Renginys vyko liepos 24 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Dalyvavo 14 žmonių iš 11 organizacijų (juridinių asmenų).

2. **Susitikimas su verslininkais.** Renginyje „Parama verslui Ignalinos mieste ir kaimo vietovėse“, kurį Ignalinos miesto vietos veiklos grupė organizavo kartu su Ignalinos rajono vietos veiklos grupe, buvo pristatyta rengiama miesto plėtros strategija, Ignalinos miesto verslininkai

pakviesti aktyviai įsijungti į jos rengimą, pristatytos galimybės sėkmės atveju dalyvauti strategijos įgyvendinime, ypač akcentuojant socialinio verslo perspektyvas. Renginys vyko rugpjūčio 2 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Nuspręsta suorganizuoti jungtinį Ignalinos miesto VVG ir Ignalinos rajono VVG renginį, siekiant į jį pritraukti kuo daugiau dalyvių. Šis sprendimas pasiteisino - dalyvavo 14 žmonių iš aštuonių įmonių ar organizacijų,

3. Susitikimas su valdžios sektoriaus atstovais. Į renginį pakviesti Ignalinos rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių įstaigų, savivaldybės įstaigų ir kitų valdžios sektoriaus institucijų atstovai. Pristatyta rengiama miesto plėtros strategija, įstaigos ir organizacijos pakviestos aktyviai įsijungti į jos rengimą, pristatytos galimybės sėkmės atveju dalyvauti strategijos įgyvendinime, ypač akcentuojant perspektyvas įgyvendinti projektus, susijusius su socialinę atskirtį patiriančių grupėmis, jų įtraukimu, paslaugų joms teikimu. Renginys vyko rugpjūčio 8 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Dalyvavo 7 žmonės iš Ignalinos rajono savivaldybės ir savivaldybės biudžetinių įstaigų.

4. Susitikimas su Utenos miesto vietos veiklos grupe. Susitikimas vyko rugpjūčio 9 d. Utenoje. Jos metu buvo aptartos bendradarbiavimas rengiant miestų plėtros strategijas, bendradarbiavimo perspektyvos jas įgyvendinant, Utenos miesto vietos veiklos grupė pasidalino gerosios patirties, įgyvendinant 2016-2022 metų periodo projektus, pavyzdžiais. Susitikime dalyvavo dviejų juridinių asmenų atstovai.

- **Individualūs susitikimai su sektorių atstovais, specialistais.** Su žmonėmis, nedalyvavusiais susitikimuose, tačiau turinčiais didelę darbo su Ignalinos miesto gyventojais ir atskiromis jų grupėmis patirtį, buvo susitikta atskirai, apsilankant jų darbovietėse.

Strategijos rengimo procese integruotai taip pat buvo taikomi šie metodai: statistinė matematinė duomenų analizė, dokumentų analizė, loginė analizė, dedukcinis ir indukcinis metodai, aprašomasis ir grafinis metodai, lyginamoji analizė, duomenų ir rezultatų sintezė bei grafinis vizualizavimas.

Siekiant šia strategija prisidėti prie aktualiausių miesto bendruomenės problemų sprendimo ir į jos įgyvendinimą įtraukti kuo didesnę skaičių bendruomenės narių, visi suinteresuoti asmenys, NVO, įstaigos buvo pakviestos teikti projektinius pasiūlymus. Iš gautų projektinių pasiūlymų buvo atrinktos originaliausios ir inovatyviausios, labiausiai detalizuotos ir finansiškai pagrįstos, labiausiai strategijos tikslus, uždavinius ir veiklas atitinkančios projektų idėjos. Jos glaustai pateikiamos lentelėje „Projektų idėjos – tikslinės grupės ir strategijoje joms numatytos įtraukties ir integracijos formos“.

VI SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste									
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	iš viso 2024-2029 m.
Europos socialinis fondas +	0	0	59 178,39	59 178,39	59 178,39	59 178,41	59 178,33	59 178,36	355070,27
Europos regioninės plėtros fondas	0	0	22191,9	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	133151,35
LR valstybės biudžetas	0	0	7 179,75	7 179,74	7 179,74	7 179,72	7 179,72	7 179,71	43078,38
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	36 283,33	36 283,32	36 283,33	36 283,33	36 283,34	36 283,35	217700
Privačios lėšos	0	0	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	21000
Iš viso tikslui:	0	0	128 333,37	128 333,34	128 333,35	128 333,35	128 333,28	128 333,31	770 000,00
1.1 UŽDAVINYS - Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas									
Europos socialinis fondas +	0	0	48 610,82	48 610,82	48 610,82	48 610,84	48 610,76	48 610,80	291 664,86
Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LR valstybės biudžetas	0	0	4 289,20	4 289,20	4 289,20	4 289,18	4 289,18	4 289,18	25 735,14
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	23 766,66	23 766,66	23 766,66	23 766,66	23 766,68	23 766,68	142 600,00
Privačios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iš viso uždaviniui:	0	0	76 666,68	76 666,68	76 666,68	76 666,68	76 666,62	76 666,66	460 000,00

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

1.1.1. Veiksmas. Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo didinimas per sociokultūrinės veiklas	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0	0	21 135,14	21 135,14	21 135,14	21 135,15	21 135,11	21 135,13	126 810,81	
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		LR valstybės biudžetas	0	0	1 864,87	1 864,87	1 864,87	1 864,86	1 864,86	1 864,86	1 864,86	11 189,19
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	10 333,33	10 333,33	10 333,33	10 333,33	10 333,34	10 333,34	10 333,34	62 000,0
		Privačios lėšos	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0	0	33 333,34	33 333,34	33 333,34	33 333,34	33 333,31	33 333,33	33 333,33	33 333,33
1.1.2. Veiksmas. Socialinę atskirtį patiriančių grupių sveikos gyvensenos ir judrumo skatinimas	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0	0	21 135,14	21 135,14	21 135,14	21 135,15	21 135,11	21 135,13	126 810,81	
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		LR valstybės biudžetas	0	0	1 864,87	1 864,87	1 864,87	1 864,86	1 864,86	1 864,86	1 864,86	11 189,19
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	10 333,33	10 333,33	10 333,33	10 333,33	10 333,34	10 333,34	10 333,34	62 000,00
		Privačios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Iš viso veiksmui:	0	0	33 333,34	33 333,34	33 333,34	33 333,34	33 333,31	33 333,33	33 333,33	33 333,33
1.1.3. Veiksmas. Kompleksinių socialinių paslaugų teikimas, priemonių joms teikti įsigijimas	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0	0	6 340,54	6 340,54	6 340,54	6 340,54	6 340,54	6 340,54	38 043,24	
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		LR valstybės biudžetas	0	0	559,46	559,46	559,46	559,46	559,46	559,46	559,46	3 356,76
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	3 100,00	3 100,00	3 100,00	3 100,00	3 100,00	3 100,00	3 100,00	18 600,00
		Privačios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Iš viso veiksmui:	0	0	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

1.2 UŽDAVINYS - Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste												
		Europos socialinis fondas +			10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,56	63 405,41	
		Europos regioninės plėtros fondas			22 191,9		22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	133 151,35	
		LR valstybės biudžetas			2 890,55	2 890,54	2 890,54	2 890,54	2 890,54	2 890,53	17 343,24	
		Savivaldybės biudžeto lėšos			12 516,67	12 516,66	12 516,67	12 516,67	12 516,66	12 516,67	75 100,00	
		Privačios lėšos			3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	21 000,00	
		Iš viso uždaviniui:			51 666,69	51 666,66	51 666,67	51 666,67	51 666,66	51 666,65	310 000,00	
1.2.1. Veiksmas. Verslumo mokymai, miestų vietos veiklos grupių bendradarbiavimas, padedant skirtingų miestų verslo subjektams užmegzti bendradarbiavimą, keistis patirtimi	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0	0	10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,57	10 567,56	63 405,41	
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		LR valstybės biudžetas	0	0	932,44	932,43	932,43	932,43	932,43	932,43	932,43	5 594,59
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	5 166,67	5 166,66	5 166,67	5 166,67	5 166,67	5 166,66	5 166,67	31 000,00
		Privačios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Iš viso veiksmui:	0	0	16 666,68	16 666,66	16 666,67	16 666,67	16 666,66	16 666,66	16 666,66	100 000,00
2.2.2. Veiksmas. Socialinio verslo kūrimas	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Europos regioninės plėtros fondas	0	0	22 191,90	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	133 151,35
		LR valstybės biudžetas	0		1 958,11	1 958,11	1 958,11	1 958,11	1 958,11	1 958,10	11 748,65	
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	7 350,00	7 350,00	7 350,00	7 350,00	7 350,00	7 350,00	7 350,00	44 100,00
		Privačios lėšos	0	0	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	21 000,00
		Iš viso veiksmui:	0	0	35 000,01	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	34 999,99	210 000,00

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	355 070,27	0,00	0,00	59 178,39	59 178,39	59 178,39	59 178,41	59 178,33	59 178,36
Europos regioninės plėtros fondas	133 151,35	0,00	0,00	22 191,90	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89	22 191,89
LR valstybės biudžetas	43 078,38	0,00	0,00	7 179,75	7 179,74	7 179,74	7 179,72	7 179,72	7 179,71
Savivaldybės biudžeto lėšos	217 700,00	0,00	0,00	36 283,33	36 283,32	36 283,33	36 283,33	36 283,34	36 283,35
Privačios lėšos	21 000,00	0,00	0,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00	3 500,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europos regioninės plėtros fondas	130 900	0	0	21 816,66	21 816,66	21 816,66	21 816,68	21 816,68	21 816,66
LR valstybės biudžetas	23 100	0	0	3 850,00	3 850,00	3 850,00	3 850,00	3 850,00	3 850,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Privačios lėšos									

Iš viso vietos plėtros strategijai:	
Europos socialinis fondas +	485 970,27
Europos regioninės plėtros fondas	133 151,35
LR valstybės biudžetas	66 178,38
Savivaldybės biudžeto lėšos	217 700,00
Privačios lėšos	21 000,00
Iš viso:	924 000,00

Už vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) įgyvendinimą yra atsakinga Ignalinos miesto vietos veiklos grupė.

Už konkrečių veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, VPS įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi Ignalinos miesto VVG organai:

Ignalinos miesto vietos veiklos grupės visuotinis susirinkimas:

- VPS ir jos pakeitimų tvirtinimą,
- metinių VPS ataskaitų tvirtinimą,
- galutinės VPS ataskaitos tvirtinimą.

Ignalinos miesto vietos veiklos grupės valdyba (kolegialus valdymo organas):

- VPS ir jos pakeitimo (-ų) tvirtinimą ir inicijavimą, jeigu Ignalinos miesto VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę,
- VPS atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų patvirtinimą,
- kvietimų, teikti VPS projektus, dokumentų tvirtinimą,
- siūlomų finansuoti VPS projektų sąrašo tvirtinimą,
- rizikų, susijusių su VPS, valdymą.

Ignalinos miesto VVG pirmininkas (vienasmenis valdymo organas):

- darbuotojų (savanorių) priėmimą į darbą, sutarčių su jais sudarymą,
- VPS administravimo koordinavimą,
- VPS projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimą,
- kvietimų teikti VPS projektus atrankai rengimą ir skelbimą;
- pateiktų VPS projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašo sudarymo koordinavimą,
- komunikaciją su VPS projektų rengėjais, vertintojais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis,
- VPS stebėsenos ataskaitų rengimą,
- užduočių, susijusių su VPS įgyvendinimu, vykdymą,
- VPS įgyvendinimo viešinimą; Utenos miesto vietos veiklos grupės darbuotojai:
- VPS administravimą,
- VPS projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimą,
- kvietimų teikti VPS projektus parengimą ir skelbimą;
- pateiktų VPS projektų vertinimo koordinavimą,
- siūlomų finansuoti VPS projektų sąrašo sudarymą,
- VPS įgyvendinimo ataskaitų pildymą,

- pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų registravimą ir apskaičiavimą,
- VPS projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymą,
- VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimą,
- viešųjų pirkimų dokumentų rengimą ir pirkimų atlikimą.

VPS įgyvendinimas, stebėseną ir keitimo procedūros. Už VPS tinkamą ir kokybišką įgyvendinimą, bus atsakinga Ignalinos miesto VVG, kuri tai atliks vadovaudamasi VPS įgyvendinimo taisyklėmis. Už stebėseną atsakingi asmenys:

- nuolat rinks ir sistemins informaciją apie VPS įgyvendinimą, numatytus pasiekti rezultato ir produkto rodiklius,
- skelbs informaciją apie atrinktus, įgyvendinamus ir baigtus įgyvendinti projektus,
- periodiškai viešins VPS pasiekimo rodiklius ir kitą informaciją,
- rengs ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai kasmet teiks metines įgyvendinimo ataskaitas, o užbaigus VPS įgyvendinimą, teiks galutinę ataskaitą. Parengtos ataskaitos bus tvirtinamos atsakingų Ignalinos miesto VVG organų.

Visa informacija apie VPS veiklų įgyvendinimą bus periodiškai viešinama tinklapyje www.ignalina.lt Ignalinos miesto VVG paskyroje ir socialinio tinklo Facebook grupėje „Ignalinos miesto vietos veiklos grupė“, vietinėje spaudoje ir per vietinę Ignalinos televiziją.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

Ignalinos miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Ignalinos miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Strategija gali būti keičiama kai:

- 1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- 2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- 3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- 4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Reikalavimai projektams ir projektų vykdytojams. Projektų vykdytojų atrankos procedūros vykdomos atviro konkurso būdu užtikrinant skaidrias ir konkurencijos neribojančias sąlygas visiems konkurse dalyvaujantiems subjektams. Bus parengti procedūriniai dokumentai, kuriuose numatytos VPS projektų atrankos sąlygos, užtikrinančios sąžiningą konkurenciją. Visi

projektai turės atitikti ir bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklėse (patvirtintos 2022 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237).

Ignalinos miesto VVG pavedama atsakomybė užtikrinti, jog vietos plėtros projektų atrankos kriterijai ir atrankos procedūros būtų nediskriminuojantys ir skaidrūs. Šiuos atrankos kriterijus tvirtina Ignalinos miesto VVG valdyba. Atrenkant veiksmus ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus ir strategiją. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus bus vadovaujama šiais principais:

1) lygybė: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.

2) įtraukimas: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

3) dalyvavimas sprendimų priėmime: bus teikiama pirmenybė dalyvaujamesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamas principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų.

4) skaidrumas: bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus.

5) atskaitomybė: bus teikiama pirmenybė atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus bei siekiama užtikrinti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus.

6) savitarpio pagalba: bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Savitarpio pagalba svarbi, kadangi taip padedama užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą VVG veikloje. Taip pat ji labai svarbi siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.

Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksams, kurie duotų teisingesnius ir tvaresnius rezultatus socialiniame, politiniame ir VVG vystymosi veiklos kontekste.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Ignalinos rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pritarimo Ignalinos miesto 2024–2029 metų vietos plėtros strategijos projektui ir finansavimo skyrimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-11-30 Nr. T-240
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Laimutis Ragaišis Meras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-12-01 10:34
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-12-01 10:34
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-19 16:53 - 2028-04-17 23:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ieva Vaitkevičienė Sekretorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-12-01 11:06
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-12-01 11:06
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2020-10-29 12:18 - 2025-10-28 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	T-240 priedas.pdf
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20231115.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2023-12-12)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2023-12-12 nuorašą suformavo Rasa Guogienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-